

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015 – 2020

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015-2020
Územné vymedzenie:	obec Abrahámovce
Územný plán obce schválený:	nie
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	od do 31.12.2020
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne:	
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD.

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

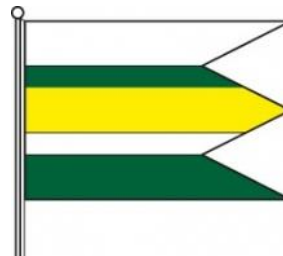

Abrahámovce

erb obce

vlajka obce

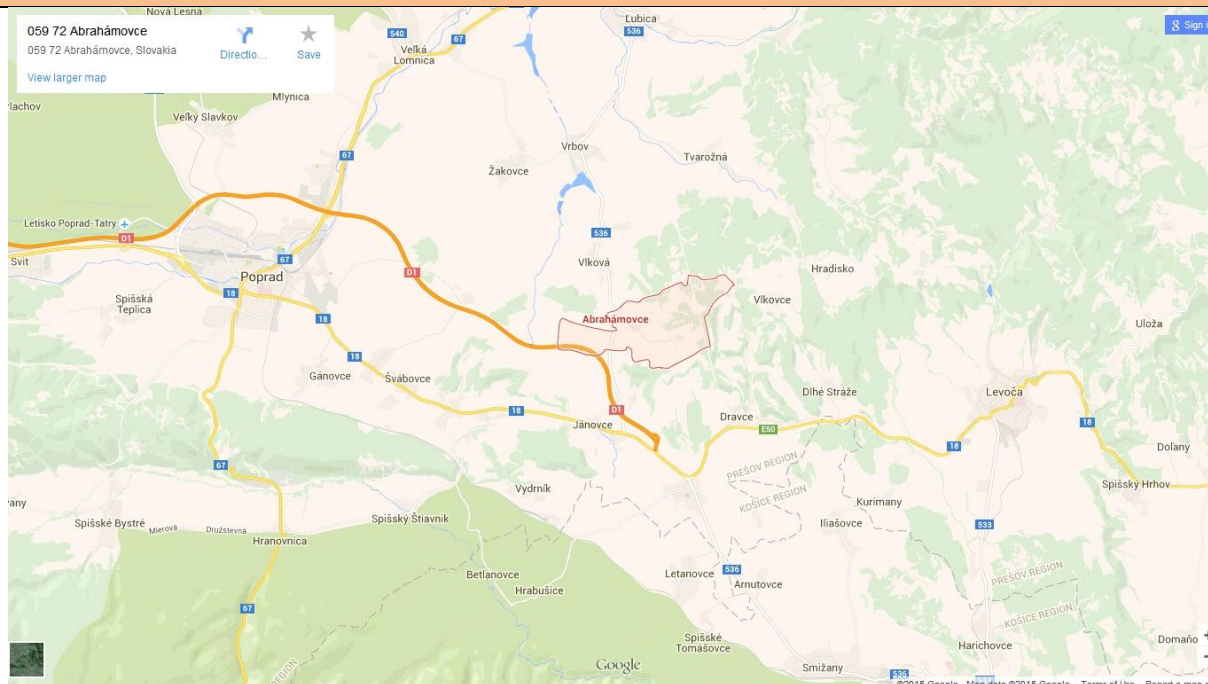
Základné údaje

Samosprávny kraj:	Prešovský
Okres:	Kežmarok
Historický región:	Spiš
Poloha stredu obce:	49°2'30'' s.g.š. a 20°26'48'' v.z.d.
Nadmorská výška stredu obce:	739 m.n.m.
Rozloha katastra:	6,65 km ² (665 ha)
Počet obyvateľov:	263 k 31.12.2014
Hustota obyvateľstva:	40 obyv./km ²
PSČ:	059 72
Evidenčné číslo vozidiel:	KK

Oficiálne kontakty

Adresa:	Obec Abrahámovce Obecný úrad č. 56 059 72 Vrbov
Web:	www.abrahamovce.sk
Email:	abrahamovce@aminet.sk
Telefón:	052/459 04 34
IČO:	00 326 101

Poloha obce

OBSAH

ÚVOD	5
ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ABRAHÁMOVCE NA ROKY 2015-2020	6
A-ANALYTICKÁ ČASŤ	10
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT	11
A.I ANALÝZA VNÚTORNEHO PROSTREDIA	12
História obce	12
Prírodné pomery	12
Kvalita životného prostredia	13
Ochrana prírody a krajiny.....	13
Odpadové hospodárstvo	13
Ochrana proti povodňam	14
Obyvateľstvo	14
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva	14
Veková štruktúra	17
Národnostná, konfesijná a vzdelanostná štruktúra	18
Základné socioekonomické charakteristiky obyvateľstva	19
Zamestnanosť a mzdy	19
Nezamestnanosť	20
Domový a bytový fond	22
Dopravná infraštruktúra	23
Technická infraštruktúra	24
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra a služby.....	24
Školstvo, kultúra a šport	25
Administratívno-správne služby	26
Hospodárske pomery	26
Polohová atraktivita územia	26
Organizačná štruktúra ekonomiky	27
Poľnohospodárstvo a priemysel	28
Cestovný ruch	29
Finančná analýza	30
Prehľad majetku a zdrojov	30
Analýza príjmov a výdavkov	31
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	32
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	35
Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií	36
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	37
Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020.....	38
STEEP analýza.....	41
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	42

SWOT analýza.....	42
Kľúčové faktory a disparity územia	43
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	44
STRATEGICKÁ VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE	45
STRATÉGIA ROZVOJA	46
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	48
OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ	49
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	51
D-REALIZAČNÁ ČASŤ.....	55
AKČNÝ PLÁN OBCE	56
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR.....	57
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE	57
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	58
E-FINANČNÁ ČASŤ	59
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....	60
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC.....	61
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA.....	63
ZÁVER	64
PRÍLOHY	65
ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO TÍMU A PRACOVNÝCH SKUPÍN, ZAPOJENÝCH DO SPRACOVANIA PHSR	66
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR	66
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR.....	67
AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHLADOM NA 2 ROKY	68
ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV.....	69

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015-2020“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickkej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Zámer spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015-2020

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015-2020
Forma spracovania	<p>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015-2020 (ďalej len „PHSR 2015-2020“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a v súlade s Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p> <p>Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov.</p> <p>PHSR bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja a zohľadňovať bude ciele a priority zakotvené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.</p>
Riadenie procesu spracovania	<p>Za riadenie procesu spracovania bude zodpovedať riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu budú:</p> <p>Za obec: <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> Mgr. Miloš Pitko – starosta obce <u>Členovia riadiaceho tímu</u> Ing. Jozef Kuper</p> <p>Za zhotoviteľa: <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník</p> <p>Riadiaci tím zodpovedá za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celkovú koordináciu spracovania PHSR 2015-2020, - zostavenie Zámeru spracovania PHSR, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky,

	<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, - informovanie verejnosti o realizácii PHSR, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie. <p>Pre účely spracovania dokumentu budú zriadené 3 pracovné skupiny pre oblasť hospodárstva, sociálnych vecí a životného prostredia. Členovia pracovných skupín za obec budú nominovaní starostom obce, príp. obecným zastupiteľstvom. Členstvo v pracovných skupinách pre partnerské organizácie a pre zainteresovanú verejnosť bude ponúknuté na báze dobrovoľnosti a so subjektmi, ktoré prejavia záujem o spoluprácu bude uzatvorená partnerská dohoda.</p> <p>Členovia pracovnej skupiny – hospodárska: Jozef Čech Miloslav Dluhoš Ing. Jozef Kuper Tomáš Slivovský Ľubomír Kuruc</p> <p>Členovia pracovnej skupiny – sociálna: Jozef Čech Miloslav Dluhoš Ing. Jozef Kuper Tomáš Slivovský Ľubomír Kuruc</p> <p>Členovia pracovnej skupiny – environmentálna: Jozef Čech Miloslav Dluhoš Ing. Jozef Kuper Tomáš Slivovský Ľubomír Kuruc</p> <p>Pracovné skupiny budú zodpovedať za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prerokovanie východísk pre strategickú časť, - prípravu podkladov pre formuláciu strategickej vízie obce, - návrh strategických cieľov a opatrení, - špecifikáciu opatrení, návrh aktivít a projektov, vrátane merateľných ukazovateľov výsledku, - prerokovanie návrhu finančnej časti. <p>Spracovanie PHSR bude prebiehať v úzkej komunikácii s verejnosťou. Verejnosť bude pravidelne informovaná o priebežných výstupoch prostredníctvom webovej stránky obce. Názory verejnosti budú zozbierané formou dotazníkového prieskumu.</p>
--	--

Obdobie spracovania	Od 23.10.2015 do 31.12.2015
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce, vo výške: 350,- eur

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR												
Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod										X		
Analytická časť										X	X	
Strategická časť											X	
Programová časť											X	
Realizačná časť											X	X
Finančná časť												X
Záver												X

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú3): Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PHSR

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Verejné informačné tabule	áno		
Internetové stránky	áno	áno	áno
Obecné noviny			
Obecný rozhlas	áno		
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi		áno	áno
Návšteva v území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	
Dotazník pre záujmové skupiny			
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	áno
Pracovné skupiny	áno	áno	áno
Nezávislí experti poskytujúci poradenské služby	áno	áno	áno

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Formulár 4 (Ú8): Štruktúra dokumentu

Úvod

táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov,
- zámer spracovania PHSR.

Analytická časť

táto časť zahŕňa:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31.12. príslušného roku),
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),

- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení,
- odhad budúceho možného vývoja.

Strategická časť

táto časť zahŕňa:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

táto časť zahŕňa:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť

táto časť zahŕňa:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť

táto časť zahŕňa:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

táto časť zahŕňa:

- informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Prílohy

táto časť zahŕňa:

- Príloha č. 1 – Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR,
- Príloha č. 2 – Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva),
- Príloha č. 3 – Zoznam skratiek použitých v PHSR,
- Príloha č. 4 – Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky,
- Príloha č. 5 – Dohoda o partnerstve.

A-Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015-2020 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2006-2010	2006-2010	lokálna	www.abrahamovce.sk
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Abrahámovce
PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008-2015 ²	2008-2015	regionálna	www.po-kraj.sk
Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja – Zmeny a doplnky 2004	od 2004	regionálna	www.po-kraj.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR	2030	národná	www.telecom.gov.sk
Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 - návrh	2020	národná	www.telecom.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.telecom.gov.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Stratégia Európa 2020	2020	európska	www.eu2020.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Abrahámovce Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Mestská a obecná štatistika Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.abrahamovce.sk www.statistics.sk www7.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk datacube.statistics.sk/SODB/ 2011

² V súčasnosti prebieha proces spracovania nového PHSR Prešovského samosprávneho kraja, predpokladaný termín jeho schválenia je koncom roka 2015

Bývanie	Obec Abrahámovce Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.abrahamovce.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Hospodárstvo	Obec Abrahámovce Databáza regionálnej štatistiky Štatistický úrad SR Obchodný register Živnostenský register	www.abrahamovce.sk www7.statistics.sk www.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Abrahámovce	www.abrahamovce.sk
Zdravotníctvo	Obec Abrahámovce	www.abrahamovce.sk
Sociálna sféra	Obec Abrahámovce Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.abrahamovce.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

História obce

Obec sa v písomných prameňoch prvý krát spomína v roku 1286 pod názvom Abraham. Jej neskoršie názvy boli (villa) Abrahe (1323), Abraamfalua (1367), Abrahamowcze (1786), maďarsky sa obec spomína ako Abrahámfalua, Abrahámfalupikfalua, Abrahámpikfalua a nemecky ako Abrahamsdorf. Obec patrila do Stolice X spišských kopijníkov. V roku 1787 mala 36 domov a 206 obyvateľov, v roku 1828 mala 34 domov a 248 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, povozníctvom a košíkárstvom. K Abrahámovciam patrí aj miestna časť Pikovce. Tieto sú doložené z roku 1286 ako Pynk, neskôr ako Pikfalua (1349), Pikowcze (1808); maďarsky Pikócz, Pikfalua. V roku 1787 mali Pikovce 13 domov a 77 obyvateľov a v roku 1828 mali 11 domov a 90 obyvateľov. V roku 1895 splynuli Pikovce s Abrahámovcami (Kropilák, 1977). V Abrahámovciach sa podarilo zachovať viacero domov postavených ešte v 19. storočí, ktoré sú dodnes obývané. V jednom z týchto domov sa nachádza obecný úrad.

Prírodné pomery

Geologickú stavbu územia tvorí centrálnokarpatský paleogén (flyšové pásmo), ktorý je tvorený najmä pieskovecami a ílovcami, v menšej miere zlepenkami a ďalšími horninami. Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty a subprovincie Vonkajšie západné Karpaty. Ďalej sa rozdeľuje na dve oblasti. Západná časť katastra patrí do Fatransko-tatranskej oblasti, celku Podtatranská kotlina, podcelku Popradská kotlina a časti Vrbovská pahorkatina. Východná časť katastra patrí do Podhŕľno-magurskej oblasti, celku Levočské vrchy, podcelku Levočské planiny a časti Levočské úboče. Z aspektu vertikálnej disekcie reliéfu sa v území nachádzajú pahorkatiny a vrchoviny.

Hydrologicky patrí územie obce do úmoria Baltského mora a do povodia Popradu. Západnou časťou intravilánu obce preteká potok Vlková, ktorý sa v oblasti Vrbovských rybníkov vlieva do Vrbovského potoka a ten sa následne vlieva do rieky Poprad. Štruktúru povrchovej riečnej siete dopĺňajú ďalšie malé bezmenné toky. Potoky na území obce majú snehovo-dažďový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú v apríli až v júli (s najvyššími prietokmi v máji) a najnižšiu v januári a februári. Kataster obce leží v dvoch hydrogeologických rajónoch – PQ 115 (Paleogén Hornádskej a časti Popradskej kotliny) a P 119 (Paleogén Levočských vrchov).

Celé katastrálne územie obce patrí do chladnej, veľmi vlhkej klimatickej oblasti, mierne chladného okrsku (C1) s priemernou júlovou teplotou v rozmedzí 12 °C až 16 °C a priemernou ročnou teplotou okolo 4 °C. Územie je pomerne bohaté na vlahu, priemerný ročný úhrn zrážok je 600 až 800 mm. V

januári dosahuje úhrn zrážok okolo 30 mm, v júli 80 mm. Veterné pomery v katastri obce sú podmienené cirkuláciou ovzdušia, geografickými pomermi i blízkosťou Vysokých Tatier. V ročnom priemere prevažujú západné a severozápadné vetry.

Z pôdných typov sa v povodí toku Vlková vyvinuli fluvizeme, ostatnú časť poľnohospodárskeho pôdneho fondu v katastri obce zaberajú kambizeme modálne kyslé, kambizeme pseudoglejové nasýtené kambizeme modálne a kultizemné nasýtené. Poľnohospodárske pôdy v katastri obce nie sú ohrozené veternou eróziou a štvrtina rozlohy ani vodnou eróziou, ostatné tri štvrtiny rozlohy poľnohospodárskej pôdy sú ohrozené vodnou eróziou strednej triedy. Z hľadiska fyto geografického členenia patrí západná časť katastra do ihličnatej fyto geograficko-vegetačnej zóny, východná časť katastra do bukovej fyto geograficko-vegetačnej zóny. Prirodzenou potenciálnou vegetáciou sú bukové, jedľovo-smrekové a jedľovo-bukové lesy. Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie do provincie listnatých lesov. Zo stavovcov sú pre toto územie charakteristické najmä jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá, zajac poľný, vlk obyčajný a líška obyčajná.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Abrahámovce v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). V katastri obce sa nenachádzajú žiadne chránené územia ani prvky ochrany prírody s vyšším stupňom ochrany. Východne od katastra obce sa v oblasti Levočských vrchov a bývalého vojenského obvodu Javorina nachádza Chránené vtáčie územie Levočské vrchy. Z pohľadu národných parkov sa v okolí obce Abrahámovce nachádzajú Tatranský národný park, NP Slovenský raj, Pieninský národný park a Národný park Nízke Tatry. V týchto národných parkoch sú vyčlenené zóny s 2. až 5. stupňom územnej ochrany prírody.

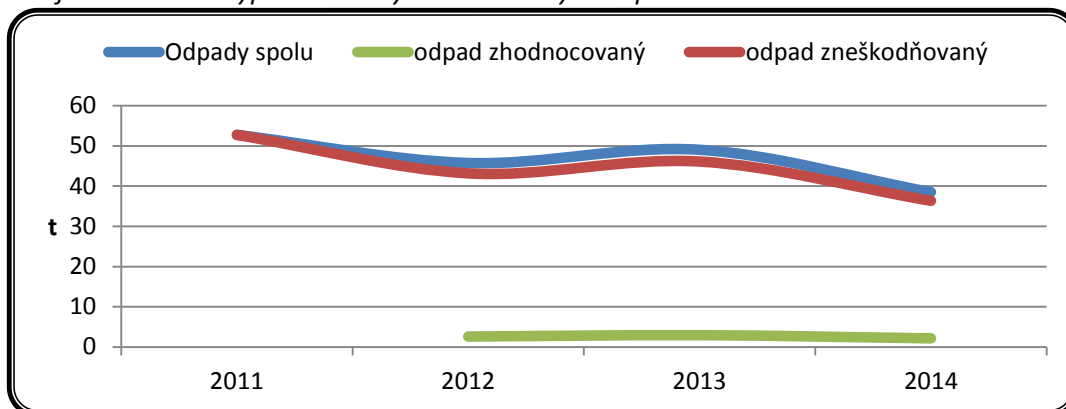
Veľmi významným progresívnym momentom z aspektu ochrany prírody a krajiny a skvalitňovania životného prostredia bolo odstavenie kotolní na tuhé palivo, ktoré v minulosti dominovali v tepelnom hospodárstve územia a ktoré výrazne znečisťovali ovzdušie. Obec bola splynofikovaná v roku 2003, v súčasnosti teda v obci dominujú kotolne na zemný plyn.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami Zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Na zber zmesového komunálneho odpadu z domácností sa používajú 110 l KUKA nádoby. Biologicky rozložiteľné komunálne odpady sa zbierajú cestou zmluvnej organizácie alebo sa ukladajú v domácich kompostéroch, kde dochádza k ich zhodnocovaniu. Ostatné komunálne odpady sa v závislosti od druhov odpadov zbierajú prostredníctvom veľkoobjemových kontajnerov, nádob na triedený odpad alebo farebne rozlíšených plastových zberných vriec. Zber jednotlivých druhov odpadu zabezpečujú zmluvné organizácie. Množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov má od roku 2011 mierne klesajúcu tendenciu. Na konci roku 2014 bolo v obci vyprodukovaných 38,50 t komunálnych odpadov. Negatívnou skutočnosťou je však extrémne nízky podiel zhodnocovaných odpadov, ktorý sa každoročne pohybuje na úrovni len cca 6 % z celkovej produkcie odpadov. Z tohto dôvodu a tiež v nadväznosti na ciele odpadového hospodárstva v Slovenskej republike je potrebné zvýšiť úsilie samosprávy v osvetovej aktivite a uvažovať tiež nad ďalšími opatreniami v záujme podpory triedenia odpadov v domácnostiach.

Graf 1: Množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov v obci Abrahámovce

Zdroj: Ročné výkazy o komunálnom odpade z obce Abrahámovce 2011 až 2014

Ochrana proti povodniam

Z hľadiska manažmentu povodí sa v katastri obce Abrahámovce nachádza jedna problémová lokalita s potenciálom záplav. Ide o dolnú časť bezmenného potoka, pretekajúceho intravilánom obce a západne od obce vlievajúceho sa do potoka Vlková. Tento potok sa pri extrémne vysokých zrážkach a privalových dažďoch vylieva zo svojho koryta a ohrozuje príslušné objekty (budovy, mosty, príslušné komunikácie). Vodný tok v obci je na niektorých miestach regulovaný. Samospráva obce bola po povodniach v roku 2010 nútená na vlastné náklady vybudovať cez tento potok most.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Abrahámovce za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 33 (z 230 v roku 2005 na 263 v roku 2014). Viac ako polovicu obyvateľov Abrahámovcov tvoria osoby narodené v inej obci, autochtónne obyvateľstvo predstavuje 48,3 % všetkých obyvateľov s trvalým pobytom v obci (podľa výsledkov SODB 2011). 8 % obyvateľov žije v miestnej časti Pikovce.

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov (k 31.12.)	230	233	230	235	247	248	257	262	263	263
Živonarodení	1	3	0	1	4	4	1	2	1	0
Zomrelí	2	2	4	1	1	1	4	2	3	1
Bilancia prirodzeného pohybu	-1	1	-4	0	3	3	-3	0	-2	-1
Pristáhovaní	6	2	3	7	9	3	5	5	3	5
Vystáhovaní	3	0	2	2	0	5	7	0	0	4
Migračné saldo	3	2	1	5	9	-2	-2	5	3	1
Bilancia celkového pohybu	2	3	-3	5	12	1	-5	5	1	0
Hr.m. živorodenosti (‰)	4,3	12,9	0,0	4,3	16,2	16,1	3,9	7,6	3,8	0,0
Hr.m. úmrtnosti (‰)	8,7	8,6	17,4	4,3	4,0	4,0	15,6	7,6	11,4	3,8
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	-4,3	4,3	-17,4	0,0	12,1	12,1	-11,7	0,0	-7,6	-3,8

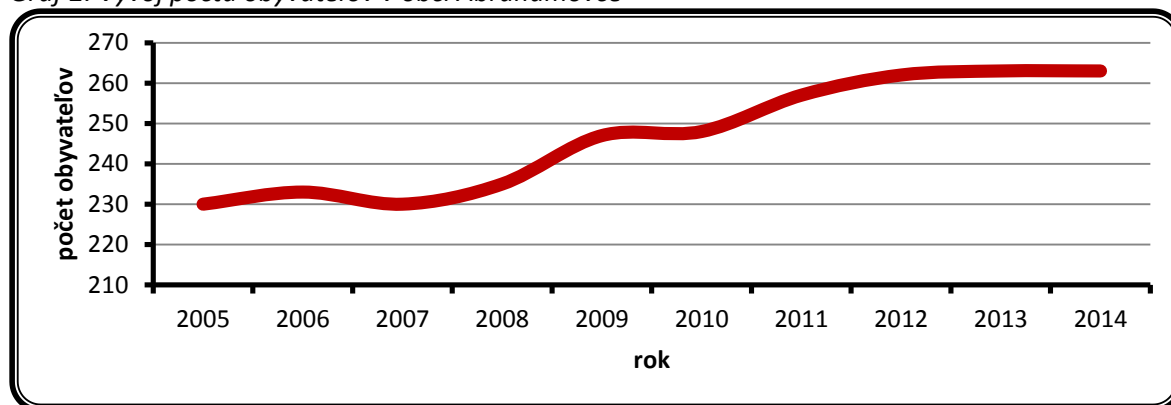

Hr.m. imigrácie (‰)	26,1	8,6	13,0	29,8	36,4	12,1	19,5	19,1	11,4	19,0
Hr.m. emigrácie (‰)	13,0	0,0	8,7	8,5	0,0	20,2	27,2	0,0	0,0	15,2
Hr.m. migračného salda (‰)	13,0	8,6	4,3	21,3	36,4	-8,1	-7,8	19,1	11,4	3,8
Hr.m. celkového prírastku (‰)	8,7	12,9	-13,0	21,3	48,6	4,0	-19,5	19,1	3,8	0,0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Za posledných 10 rokov možno v obci pozorovať veľmi priaznivý, stúpajúci trend vo vývoji počtu obyvateľov. Od roku 2007, v ktorom počet obyvateľov medziročne poklesol, dochádza v obci k jeho nárastu. K 31.12.2014 žilo v Abrahámovciach 263 obyvateľov s trvalým pobytom v obci.

Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Abrahámovce

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

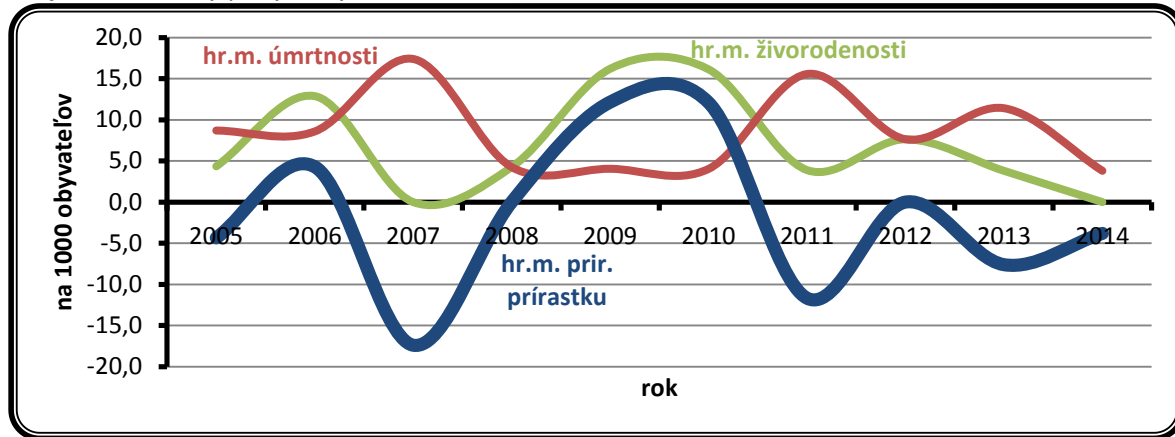
Abrahámovce možno považovať za obec s veľmi nízkou natalitou. Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh (čo je však pri ukazovateľoch takéhoto typu u obcí s nízkym počtom obyvateľov prirodzené), keď sa pohybovala v rozmedzí cca 0 – 16 ‰. Najnižšiu hodnotu hrubej miery živorodenosti za ostatných 10 rokov vykazovala obec v roku 2014 (0,0 ‰; v obci sa v tomto roku nikto nenarodil), najvyššiu hodnotu v roku 2009 (16,2 ‰; 4 živonarodené osoby). Priemerná hodnota tohto ukazovateľa za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola 6,9 ‰. Pre porovnanie, v okrese Kežmarok sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 15 ‰ (pričom kežmarský okres v tomto ukazovateli patrí medzi najlepšie okresy na Slovensku), v Prešovskom kraji 11,5 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako tomu bolo u počtu živonarodených, nevyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v rokoch 2008-2010 a v roku 2014 (každoročne 1 zomrelá osoba), najviac v rokoch 2007 a 2011 (zhodne po 4 osoby). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 3,8 po 17,4 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Abrahámovciach 8,5 ‰. V obci teda môžeme pozorovať vyššiu mieru úmrtnosti akú má okres Kežmarok (cca 7 ‰) a Prešovský kraj (cca 8 ‰) a zároveň nižšiu ako je priemer Slovenskej republiky (cca 9,5 ‰).

Negatívne hodnoty hrubej miery živorodenosti s mierne negatívnymi hodnotami hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Abrahámoviec. Obec bola počas 5 z 10 posledných hodnotených rokov populačne zisková a rovnako počas 5 populačne stratová. Najpriaznivejšie boli roky 2009 a 2010 (prirodzený prírastok zhodne po 3 obyvateľov), najnepriaznivejší bol rok 2007 (prirodzený úbytok o 4 obyvateľov). Hrubá miera prirodzeného prírastku sa tak v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -17,4 ‰ v roku 2007 po 12,1 ‰ v rokoch 2009 a 2010. Celkovo sa za posledných 10 rokov prirodzeným pohybom znížil počet obyvateľov obce o 4.

Graf 3: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2005-2014

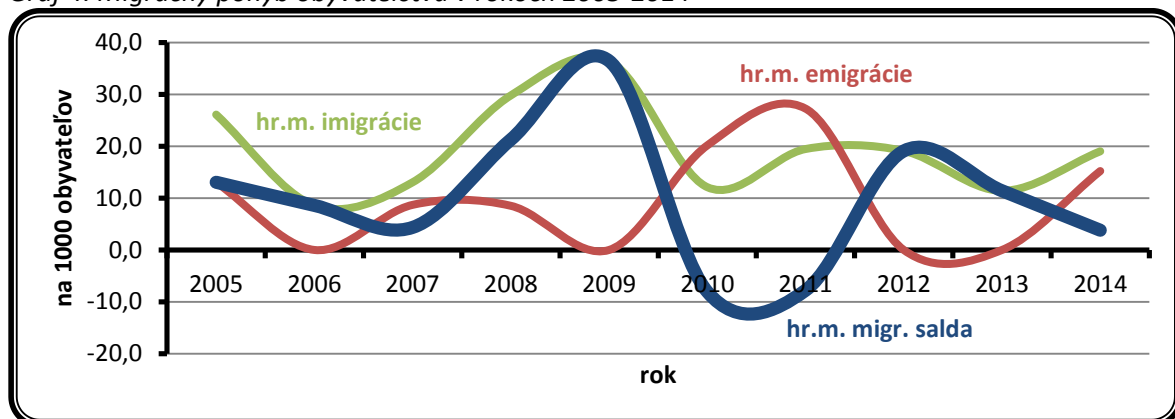
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Na rozdiel od negatívneho vývoja prirodzeného pohybu, vývoj z hľadiska migračného pohybu je nutné hodnotiť pozitívne. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 19,5 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo cca 5 osôb). V absolútnom vyjadrení sa počet prisťahovaných medziročne pohyboval v rozmedzí od 2 v roku 2006 po 9 osôb v roku 2009. Hrubá miera imigrácie sa teda pohybovala v rozmedzí od 8,6 do 36,4 ‰.

Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 9,3 ‰ (v priemere 2,3 vysťahovaných osôb ročne). Tento ukazovateľ sa teda pohyboval v rozmedzí od 0,0 ‰ v rokoch 2006, 2009 a 2012-2013 (v týchto rokoch sa z obce neodšťahoval nikto), kedy bol najnižší, po 27,2 ‰ v roku 2011 (7 vysťahovaných), kedy bol najvyšší.

Výsledkom hore uvedených procesov bol priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -2 osôb v rokoch 2010 a 2011 (migračný úbytok na úrovni -8,1 ‰) po 9 osôb v roku 2009 (migračný prírastok na úrovni 36,4 ‰). Záporné migračné saldo obec zaznamenala len v rokoch 2010 a 2011. Ostatných 8 rokov bolo migračné saldo kladné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda, čiže trend vývoja za posledných 10 rokov je priaznivý.

Graf 4: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2005-2014

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas polovice hodnoteného obdobia rovnako kladné hodnoty (viac ľudí sa narodilo ako zomrelo) a záporné hodnoty (opačne). Celkovým výsledkom prirodzených populačných procesov bol mierny úbytok počtu obyvateľov, keďže bilancia prirodzeného pohybu za celé hodnotené obdobie je záporná, na úrovni 4 osôb (tzn., že za posledných 10 rokov zomreli o 4 osoby viac ako sa ich narodilo). Na druhej strane, hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou (okrem rokov 2010 a 2011) kladné hodnoty (znamenajúce migračný prírastok

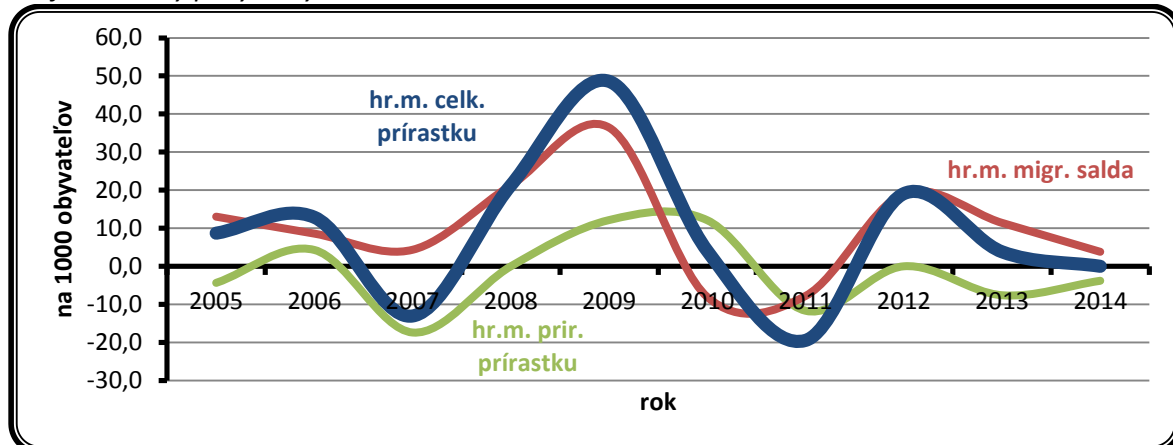

obyvateľstva). Celkovo je migračné saldo za hodnotené obdobie kladné, na úrovni 25 osôb (tzn., že za posledných 10 rokov sa do obce prisťahovalo o 25 osôb viac ako sa z nej vysťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je priaznivá bilancia celkového pohybu obyvateľstva Abrahámoviec v rokoch 2005 až 2014. Celkový úbytok obyvateľstva obec zaznamenala len v rokoch 2007 a 2011 (o 3, resp. o 5 osôb), ostatných 8 hodnotených rokov dochádza k celkovému prírastku obyvateľov. Situáciu ohľadne vývoja počtu obyvateľov v obci možno teda hodnotiť mierne pozitívne, riziko však predstavuje vývoj prirodzeného pohybu.

Graf 5: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2005-2014

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Veková štruktúra

Priemerný vek obyvateľstva v roku 2011 predstavoval 38,43 roka (36,64 u mužov a 40,05 roka u žien). Z hľadiska priemerného veku sa obec v porovnaní s inými obcami okresu zaradila medzi obec s prestárlym obyvateľstvom. V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, mierne prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnu zložkou (65+ r.), pričom podiel produktívnej zložky (69,5 %) je pomerne priaznivý (napr. v rámci Slovenska je tento podiel cca 72 %).

Tabuľka 4: Vybrané parametre vekovej štruktúry obyvateľstva obce Abrahámovce

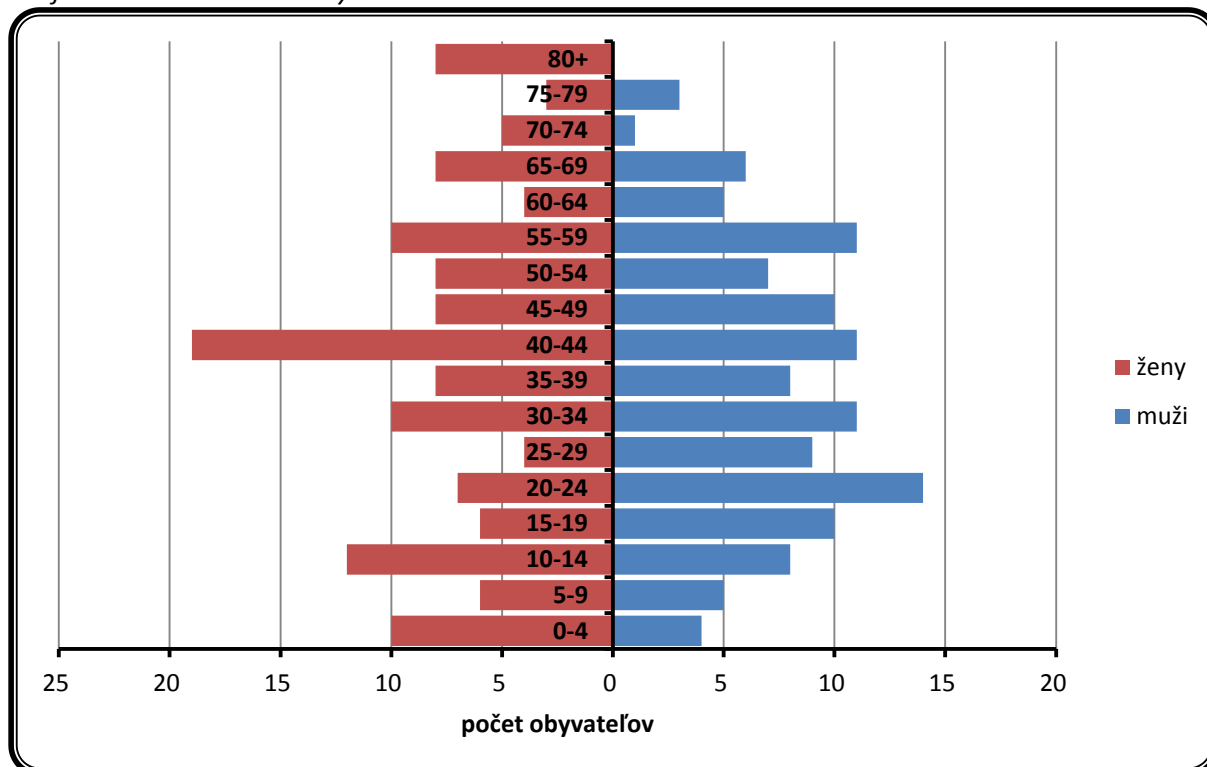
	Počet obyvateľov	Veková štruktúra (%)			Priemerný vek
		0-14	15-64	65+	
Abrahámovce	259	17,4	69,5	13,1	38,43

Zdroj: SODB 2011

Vekovú pyramídu obyvateľstva Abrahámoviec možno charakterizovať ako regresívny typ, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) dosahuje len polovicu početnosti poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva. Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva majú vekové skupiny (podľa poradia) 40-44, 20-24, 30-34 a 55-59 ročných. V nadväznosti na typ vekovej pyramídy možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 6: Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2011

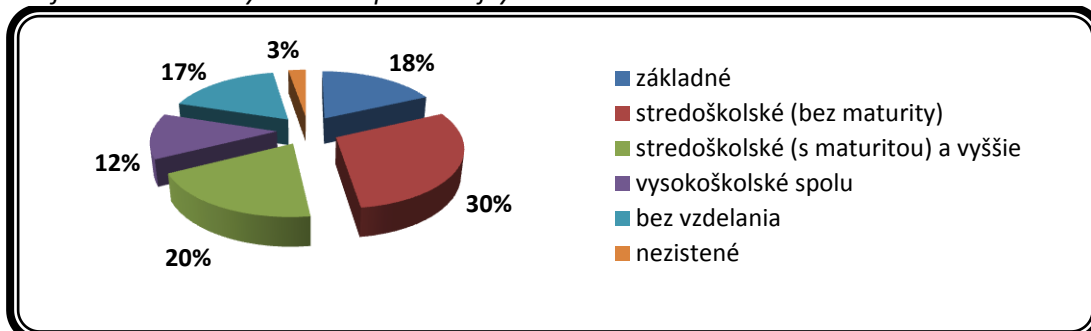

Zdroj: SODB 2011, vlastné spracovanie

Národnostná, konfesijná a vzdelanostná štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva obce Abrahámovce je takmer homogénne, keďže až 96,14 % obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti. V obci žije 1 obyvateľ českej a 1 maďarskej národnosti. Pri 2,70 % obyvateľov národnosť zistená nebola, jeden obyvateľ uviedol inú národnosť. V konfesijná štruktúre obyvateľstva dominuje rímskokatolícke vierovyznanie s podielom 87,26 %. V obci je zastúpená aj evanjelická cirkev augsburského vyznania a gréckokatolícke vierovyznanie, ku ktorým sa prihlásilo 2,32, resp. 0,77 % obyvateľov. K žiadnemu náboženstvu sa nehlási 5,41 % obyvateľov obce, u 4,25 % obyvateľov nebola zistená príslušnosť ku konfesiám (SODB 2011). Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 (SODB, 2011) má 18 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie. Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) má takmer tretina obyvateľov obce, stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie má 20 % obyvateľov Abrahámoviec. Vysokoškolské vzdelanie malo v roku 2011 dvanásť percent obyvateľov obce.

Graf 7: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Poz.: v kategórii „bez vzdelania“ sú zahrnuté osoby s neukončeným základným vzdelaním a deti do 16 rokov

Zdroj: SODB 2011

Základné socioekonomické charakteristiky obyvateľstva

Miera ekonomickej aktivity (podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov na počte obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku) v obci Abrahámovce predstavuje 59,3 %. Zo 127 ekonomicky aktívnych osôb bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 pracujúcich osôb (okrem pracujúcich dôchodcov) 102, pracujúci dôchodcovia boli 3, na materskej dovolenke boli 2 osoby a 19 obyvateľov bolo nezamestnaných. K EAO patria aj vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch – v tejto kategórii bola pri sčítaní SODB 2011 jedna osoba. Z 259 obyvateľov obce bolo 48 dôchodcov (pracujúcich aj nepracujúcich spolu), čo predstavuje 18,5 % obyvateľstva. Ďalšiu jednu štvrtinu (26,6 %) všetkých obyvateľov tvorili deti do 16 rokov a študenti.

Tabuľka 5: Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

			počet	podiel (%)
Osoby nezávislé	v tom:	ekonomicky aktívni	127	49,0
		rodičovská dovolenka	5	1,9
		nepracujúci dôchodcovia	45	17,4
		ostatní nezávislí	1	0,4
	<i>nezávislé osoby spolu:</i>		178	68,7
Osoby závislé	v tom:	deti do 16 rokov	49	18,9
		študenti stredných škôl	13	5,0
		študenti vysokých škôl	7	2,7
		ostatní závislí, nezistení	12	4,6
	<i>osoby závislé spolu:</i>		81	31,3
Obyvateľstvo spolu			259	100,0

Zdroj: SODB 2011

Zamestnanosť a mzdy

Podľa SODB 2011 najväčšiu časť zo 127 ekonomicky aktívnych obyvateľov Abrahámoviec predstavovali pracujúci v odvetví priemyselnej výroby a v odvetví stavebníctva (zhodne po 17 obyvateľov; po 13,4 % z celkového počtu EAO), výraznejšie zastúpenie mali ešte pracujúci v odvetví verejnej správy a obrany (14 osôb; 11,0 %). Keďže obec Abrahámovce je vidieckou obcou s minimom pracovných príležitostí, významnú úlohu v otázke zamestnanosti obyvateľstva zohráva dochádzka do zamestnania. Zo 127 EAO muselo v čase SODB 2011 odchádzať za prácou mimo obec svojho bydliska až 98 obyvateľov. Najdôležitejším miestom dochádzky za prácou pritom boli pre obyvateľov Abrahámoviec v čase SODB 2011 mestá Poprad a Kežmarok, do ktorých dochádzalo za prácou 30, resp. 16 obyvateľov.

Jednou z dôležitých charakteristík pracovného trhu a zároveň významným ukazovateľom vyspelosti/zaostalosti regiónu je nastavenie výšky miezd v danom regióne. Obec leží v okrese Kežmarok a ako napovedá tabuľka nižšie, tento okres patrí z hľadiska výšky priemerných nominálnych mesačných miezd zamestnancov medzi výrazne podpriemerné regióny Slovenska. V roku 2013 bola uvedená mzda v okrese Kežmarok (648 eur) nižšia ako priemer v Prešovskom kraji (721 eur) a výrazne nižšia ako v SR (dosahovala len 73 % priemeru SR; na Slovensku bola o 243 eur vyššia). Dokonca aj v okolitých okresoch Poprad, Levoča a Sp. Nová Ves bola táto mzda výrazne vyššia.

Tabuľka 6: Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (eur)

	2010	2011	2012	2013
okres Kežmarok	611	620	635	648
okres Poprad	738	755	790	782
okres Levoča	672	740	735	718
okres Spišská Nová Ves	652	726	752	746
Prešovský kraj	659	697	715	721
Slovenská republika	828	853	881	891

Poz.: údaje za podniky s 2 a viac zamestnancami

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza STATdat

V ostatných 10-15 rokoch, najmä v súvislosti s nástupom informačného veku a masívnym rozvojom informačno-komunikačných technológií, sa na trhu práce (predovšetkým na primárnom) čoraz väčší dôraz kladie na digitálne zručnosti zamestnancov. Schopnosť osôb uplatniť sa na trhu práce je vo výraznej miere determinovaná úrovňou ich počítačových znalostí. Z tohto aspektu je pomerne priaznivým momentom digitálna gramotnosť obyvateľov Abrahámoviec. Viac ako polovica obyvateľov ovláda prácu s internetom (56,8 % trvalo bývajúcich obyvateľov) a prácu s textom (53,3 %). Prácu s elektronickou poštou ovláda takmer polovica obyvateľov (48,6 %) a prácu s tabuľkami 43,2 % obyvateľov obce. Ozajstný počet obyvateľov ovládajúcich/neovládajúcich prácu s počítačom sa však môže líšiť, keďže až tretina obyvateľov neuviedla svoje digitálne schopnosti.

Tabuľka 7: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí

Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	práca s textom			práca s tabuľkami		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
	138	82	39	112	102	45
259	práca s elektronickou poštou (e-mail)			práca s internetom		
	126	94	39	147	78	34

Zdroj: SODB 2011

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci pohybuje v rozmedzí cca 15 až 30. Miera nezamestnanosti sa teda v obci za ostatných 7 rokov pohybovala v rozpätí od 11,8 % (2009 a 2010) po 24,4 % (2012). Pre porovnanie, k 31.12.2014 bola miera nezamestnanosti v okresoch Kežmarok, Poprad a Stará

Ľubovňa 28,44 %, 14,27 %, resp. 15,86 %, v Prešovskom kraji bola na úrovni 19,77 % a v Slovenskej republike 13,85 %.

Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet UoZ	16	15	15	21	31	29	19
Miera nezamestnanosti (%)	12,6	11,8	11,8	16,5	24,4	22,8	15,0

Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Na konci prvého kvartálu 2015 bolo v obci na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 18 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 6 mužov a 12 žien. Z hľadiska vekovej štruktúry tvorili najvyšší podiel medzi UoZ uchádzači vo vekovej skupine 30-39 r.

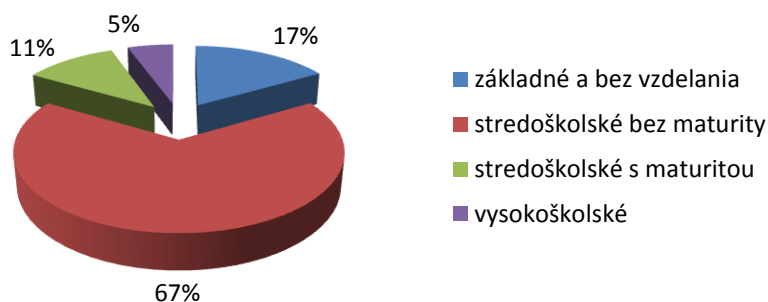
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.3.2015

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
0	0,0	1	5,6	9	50,0	6	33,3	2	11,1	0	0,0	18	100,0

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z 18 uchádzačov o zamestnanie na konci prvého kvartálu 2015 boli v obci Abrahámovce dve tretiny nezamestnaných so stredoškolským vzdelaním bez maturity (výučný list).

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.3.2015

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

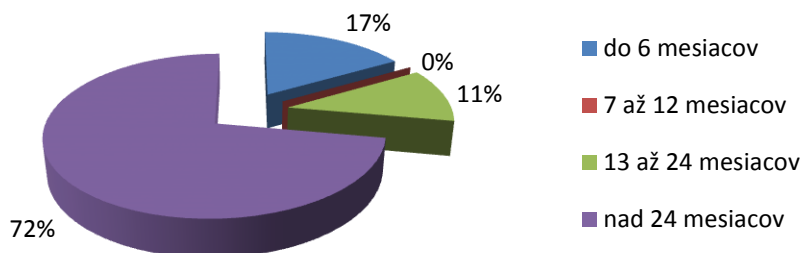
Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomickeho a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (do 6 mesiacov) pohybuje na úrovni cca 38 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 16 % a podiel dlhodobo nezamestnaných okolo úrovne 46 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Abrahámovciach bol podiel dlhodobo nezamestnaných

obyvateľov (nad 12 mesiacov) k 31.3.2015 až 83 %, pričom až 72 % z celkového počtu UoZ je nezamestnaných dokonca viac ako 2 roky.

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.3.2015

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie pred tým, než sa stal nezamestnaným. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Abrahámovciach pomocní a nekvalifikovaní pracovníci a osoby bez pracovného zaradenia (zhodne po 5 UoZ). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi a pod.). Pri skupine osôb bez pracovného zaradenia ide najmä o tie osoby, ktoré predtým nikde nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu Abrahámoviec je pomerne dobrá. Takmer všetky byty sú obývané vlastníkom daného bytu (65 zo 69), pričom až 97 % bytov (67 zo 69) má tečúcu vodu. Najviac bytov má 3 obytné miestnosti (27 zo 69), ďalšia štvrtina bytov má 5 a viac obytných miestností. Menej priaznivá je veková štruktúra bytov, keďže dve tretiny z nich boli postavené do roku 1990.

Tabuľka 10: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody

	byty obývané vlastníkom	družstevné byty	byty v nájme	iná forma vlastníctva bytu	nezistené	Spolu
v obytnej jednotke je tečúca voda	63	0	0	3	1	67
v obytnej jednotke nie je tečúca voda	1	0	0	0	0	1
nezistené	1	0	0	0	0	1
Byty spolu	65	0	0	3	1	69

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 11: Byty podľa obytných miestností

1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu bytov
2	7	27	15	18	0	69

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 12: Byty podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1990	1991-2000	2000-2011	nezistené	spolu
počet bytov	2	6	47	4	5	20	84

Zdroj: SODB 2011

Po Sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 bolo v obci v rámci individuálnej bytovej výstavby postavených ďalších sedem rodinných domov a tri rekreačné chaty. V štruktúre domového a bytového fondu v obci dominujú rodinné domy. V miestnej časti Pikovce dominujú stavby tzv. druhého bývania – chaty. V tejto časti obce žije už len 20 obyvateľov, pôvodná obytná funkcia Pikoviec sa časom pretransformovala na rekreačnú funkciu.

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Obec Abrahámovce leží na 33,0 kilometri cesty II. triedy č. 536 (táto cesta prebieha juhovýchodno-severozápadným smerom v dĺžke takmer 45 km, spája Spišské Vlachy cez Spišskú Novú Ves a Jánovce s Kežmarkom). Táto cesta sa v Kežmarku napája na cestu prvej triedy I/67, ktorá cez Plešivec, Rožňavu, Poprad a Ždiar spája Maďarsko s Poľskom. Najbližšie napojenie obce na cestu I. triedy predstavuje dopravný uzol v 3 km vzdialených Jánovciach, ktorými prechádza cesta prvej triedy I/18, vedúca z Makova na českých hraniciach cez Poprad a Prešov do Michaloviec. 5 km od Abrahámoviec sa v katastri obce Spišský Štvrtok nachádza výjazd na hlavnú komunikačnú os Slovenska - diaľnicu D1. Táto diaľnica prechádza západnou časťou katastra obce. Z aspektu pripojenia obce na cesty I. triedy a na nadradenú dopravnú infraštruktúru je teda poloha Abrahámoviec veľmi výhodná.

Spomínaná cesta II/536 prechádza krajne západnou časťou intravilánu obce. Väčšina obce je však situovaná pozdĺž cesty III. triedy č. 018162, ktorá sa v západnej časti obce napája na cestu II/536 a vedie až do miestnej časti Pikovce. Kvalita jej povrchu v samotných Abrahámovciach je dobrá, za intravilánom až do Pikoviec je však znížená. Na cestu III. triedy nadväzujú v Abrahámovciach krátke úseky miestnych komunikácií, ktoré majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním.

Najdôležitejším dopravným uzlom pre obec Abrahámovce je mesto Poprad, na území ktorého sa nachádzajú zastávky medzinárodnej autobusovej i železničnej prepravy ako i medzinárodné letisko a okolo ktorého tiež prechádza spomínaná najdôležitejšia dopravná tepna Slovenska - diaľnica D1. Ďalšími významnými dopravnými uzlami v širšom okolí sú mestá Košice a Krakov. Linky autobusovej dopravy zabezpečujú pre obyvateľov obce spojenie s okolitými obcami a mestami.

Statická, pešia a cyklistická doprava

Parkovisko pre osobné automobily je v obci vybudované len pri cintoríne. Do budúcnosti je preto, taktiež v nadväznosti na všeobecný trend rozvoja automobilovej dopravy a zvyšovania počtu áut v domácnostiach, vhodné počítať s výstavbou nových odstavných plôch pre vozidlá najmä v lokalitách, kde je zvýšená frekvencia dopravy. Chodníky popri cestách v súčasnosti nie sú vybudované. Výraznou bariérou z hľadiska výstavby nových chodníkov pozdĺž komunikácií v intraviláne obce sú morfológické a územno-technické charakteristiky príslušného územia, keďže

tesne na vozovku nadväzujú rodinné domy s pozemkami súkromných osôb. V strednodobom horizonte je vhodné uvažovať s rozvojom plôch určených pre chodcov v miestach, kde to lokálne podmienky dovoľujú.

Železničná a letecká doprava

Abrahámovce nemajú priame železničné spojenie, železničná stanica sa nachádza v Kežmarku (12 km). Táto železničná stanica však má len regionálny význam, najbližšia železnica celoštátneho a medzinárodného významu sa nachádza v 17 km vzdialenom Poprade. Pomerne blízko sa nachádzajú letiská medzinárodného významu. Menšie letisko sa nachádza v Poprade, odkiaľ však lieta len málo pravidelných liniek a kde sa uskutočňujú poväčšine len charterové lety. Ďalšie letisko sa nachádza v Košiciach, to ponúka širšie možnosti spojenia s Európou ako Poprad. Veľký význam má však letisko Kraków-Balice, z ktorého množstvo operujúcich leteckých spoločností zabezpečuje spojenie s väčšinou Európy.

Technická infraštruktúra

V Abrahámovciach je vybudovaný verejný vodovod, v Pikovciach využívajú obyvatelia a chatári studne. Kanalizácia v obci vybudovaná nie je, rodinné a bytové domy sú napojené na vlastné septiky alebo domové čističky odpadových vôd. Centrálna časť obce je plynofikovaná, Pikovce nie sú. Všetky časti obce sú plne elektrifikované a v obci taktiež funguje zrekonštruované verejné osvetlenie. S rekonštrukciou verejného osvetlenia sa uvažuje aj v miestnej časti Pikovce. Mobilný signál je v obci dostupný od všetkých operátorov a dostupné je tiež internetové pripojenie.

Tabuľka 13: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	nie
ČOV	nie
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
mobilný operátor	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra a služby

Za zdravotnou starostlivosťou musia obyvatelia obce dochádzať, keďže najbližšia ambulancia praktického lekára sa nachádza vo Vrbove. Špecializované zdravotnícke ambulancie sa nachádzajú najbližšie v okolitých mestách Kežmarok, Poprad, Sp. Nová Ves a Levoča, kde sú lokalizované aj nemocnice. Záchranná zdravotná služba s územnou pôsobnosťou pre Abrahámovce sídli v Kežmarku. Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov) sídli taktiež v Kežmarku. Jej územnou pôsobnosťou je celé územie okresu Kežmarok a obce Haligovce a Veľká Lesná z okresu Stará Ľubovňa. V Abrahámovciach je zriadený Dobrovoľný hasičský zbor.

Tabuľka 14: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2015)

Praktický lekár pre dospelých	nie	Pošta	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Stomatologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekáreň	nie	Čerpacia stanica	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Stanica opatrovateľskej služby	nie	Dobrovoľný hasičský zbor	áno

Zdroj: Obecný úrad

Okrem vyššie uvedených základných zariadení a služieb sociálnej infraštruktúry sa v obci nachádzajú (resp. sú pre obyvateľov dostupné) napr. aj služby autodopravy, stavebných prác, stolárstva, zámočníctva, inštalatérskych prác, poradenské a konzultačné služby a pod. Poskytovateľom sociálnych služieb v obci je aj samotná samospráva. Obec je v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Kežmarku zapojená do projektu menších obecných služieb, prostredníctvom ktorého udržiava u miestnych dlhodobu nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky, čo by malo uľahčiť ich návrat do pracovného procesu.

Školstvo, kultúra a šport

V Abrahámovciach sa z dôvodu nízkeho počtu detí nenachádza materská ani základná škola. Deti z obce navštevujú školy v obciach Vrbov a Vlková. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu navštevovať študenti z Abrahámoviec, sa nachádzajú v okolitých mestách Kežmarok, Poprad, Spišská Nová Ves a Levoča.

Obec má vybudovanú spoločenskú sálu, ktorá je k dispozícii na organizáciu rôznych spoločenských podujatí. Pre potreby obyvateľov obce je pri obecnom úrade zriadená aj knižnica. Kultúrno-spoločenský život v obci je pomerne bohatý. Vo februári sa každoročne v obci koná karneval a v júni sa oslavuje Medzinárodný deň detí. V októbri samospráva obce organizuje pre deti šarkaniádu a pre skôr narodených obyvateľov v rámci Mesiaca úcty k starším príjemné spoločenské posedenie. V decembri sa pre deti koná oslava Mikuláša a v predvianočnom čase sa pred kostolom organizuje stavenie vianočného stromčeka spojené s varením kapustnice. Príležitostne v obci vystupujú so svojim kultúrnym predstavením ochotnícki divadelníci z Vrbova. Spoločenský život v obci dopĺňajú aktívne organizácie Červeného kríža a Únie žien. Viaceré kultúrno-spoločenské podujatia sa pre obyvateľov Abrahámoviec organizujú aj v rámci rôznych spoločných aktivít pre členské obce Miestnej akčnej skupiny Spiš.

Zo športových zariadení má obec vybudované umelé detské športové ihrisko s asfaltovanou plochou, umožňujúce realizáciu viacerých športov.

Tabuľka 15: Infraštruktúra kultúry a športu

Spoločenská sála	áno	Telocvičňa	nie
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	nie
Knižnica	áno	Športové ihrisko umelé	áno
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Športový klub	nie
Folklórny súbor	nie		

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných vidieckych obciach, aj v Abrahámovciach má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. Z hľadiska konfesie tu dominuje rímskokatolícke vierovyznanie a zriadená je aj farnosť. V obci sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Šimona Júdu, ktorý bol postavený v prvej polovici 14. storočia a neskôr bol viackrát prestavaný. V kostole je umiestnených viacero pamiatok ako gotický krídlový oltár alebo Madona s dieťaťom od Majstra Pavla z Levoče (www.abrahamovce.sk). Kostol sv. Šimona a Júdu je zapísaný v zozname Národných kultúrnych pamiatok. Pri kostole sa nachádza aj cintorín, ďalší cintorín je v miestnej časti Pikovce. Obec je zapojená do projektu virtuálneho cintorína. Táto služba, dostupná napr. prostredníctvom web stránky Abrahámoviec, prehľadne zobrazuje obyvateľom ako aj návštevníkom štruktúru hrobových miest (s menami pochovaných) a stavieb na cintoríne.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 16: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Sídlo matričného úradu	Vrbov
Sídlo pracoviska daňového úradu	Kežmarok
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Kežmarok
Sídlo Okresného súdu	Kežmarok
Sídlo Okresného úradu	Kežmarok
Sídlo Územnej vojenskej správy	Prešov
Sídlo pobočky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Kežmarok

Zdroj: vlastné spracovanie

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá³ (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod).

Abrahámovce sa nachádzajú vo východnej časti Popradskej kotliny, pričom časť chotára obce leží aj na západných svahoch Levočských vrchov. Makropolohová atraktivita obce Abrahámovce, ležiacej na východnom Slovensku, je teda z aspektu jej potenciálu pre pritiaženie investícií do priemyselnej výroby veľmi nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe (s výnimkou funkčných mestských regiónov Košíc a Prešova).

Na druhej strane, poloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrom a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu (prítomnosť ktorej významne zvyšuje lokalizačný potenciál územia pre priemyselné investície) je pomerne výhodná. Najvýraznejším ekonomickým centrom v tatranskom regióne je mesto Poprad s viac ako 50 000 obyvateľmi, ktoré predstavuje pomerne rozvinutý priemyselný uzol s dominanciou strojárskemu priemyslu. Poprad je od Abrahámoviec vzdialený len 15 km. Menšie ekonomické centrá predstavujú okolité okresné mestá Kežmarok, Levoča a Spišská Nová Ves. Obec leží v blízkosti ciest I. triedy, pričom hlavné komunikačné línie nadregionálneho významu (diaľnica, železničná trasa) sú lokalizované v jej blízkom okolí.

Nebolo by asi namieste domnievať sa, že priamo Abrahámovce majú nejaký potenciál pre prilákanie priemyselnej výroby s vyšším počtom zamestnancov. Skúsenosti z regionálneho vývoja na Slovensku ukazujú, že aj v okresnom meste Kežmarok a v jeho bezprostrednom okolí len veľmi zriedka vznikajú nové priemyselné prevádzky, ktoré zamestnávajú niekoľko desiatok zamestnancov. Jednoznačne najvyšší potenciál pre umiestnenie novej priemyselnej výroby v podtatranskom regióne má však

³ Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Spiša patrí práve do tej chudobnejšej časti.

blízke mesto Poprad, čo by mohlo napomôcť riešeniu zamestnanosti v regióne (a teda sprostredkované aj v obci).

Mezopolohová atraktivita obce v kontexte lokalizácie významných stredísk cestovného ruchu sa javí ako dobrá, keďže Abrahámovce ležia v tesnej blízkosti množstva prírodných i kultúrno-historických pamiatok cestovného ruchu (napr. TANAP, Slovenský raj, Kežmarok, Levoča, Spišský hrad...). Na druhej strane, ponuka atrakcií cestovného ruchu priamo v obci je v porovnaní s okolím slabá a subjekty, ktoré by chceli v obci pre turistov poskytovať ubytovacie a stravovacie služby by vstupovali do ťažkého konkurenčného boja so subjektmi, lokalizovanými priamo vo vyššie uvedených lokalitách CR.

Pomerne dobrú polohovú atraktivitu má však obec z hľadiska bývania. Ak by sme pomyselnou čiarou po obvode pospájali mestá Poprad, Spišská Nová Ves, Levoča a Kežmarok (čo sú ekonomické centrá Stredného Spiša), tak obec Abrahámovce je situovaná priamo v strede tohto štvoruholníka a všetky štyri mestá sú tak z obce veľmi ľahko dostupné. Obyvateľstvo bývajúce v obci teda nemá problém s dochádzkou za prácou do uvedených miest. Navyše, v tesnej blízkosti Abrahámoviec prebieha diaľnica D1, čím je obec veľmi dobre napojená na diaľkové cestné prepravné trasy.

Organizačná štruktúra ekonomiky

K 31.12.2014 bolo v Abrahámovciach v registri štatistických jednotiek vedených celkom 26 právnych subjektov. Z tohto počtu bolo 85 % podnikateľských subjektov. Spomedzi všetkých právnych subjektov bolo 27 % právnických osôb a 73 % súkromne podnikajúcich fyzických osôb nezapísaných v obchodnom registri vrátane fyzických osôb podnikajúcich na základe iného ako živnostenského oprávnenia (slobodné povolania, samostatne hospodáriaci roľníci). V štruktúre právnických osôb mali prevahu právnické osoby neziskové nad ziskovými. Medzi fyzickými osobami – podnikateľmi mali rozhodujúce postavenie živnostníci, ktorí tvorili 74 % podiel. V obci už viac rokov po sebe pôsobí 5 samostatne hospodáriacich roľníkov.

Vývoj v ostatných piatich rokoch poukazuje na pokles celkového počtu právnych subjektov v obci od roku 2010, s pozvoľným nárastom právnických osôb v ostatných dvoch rokoch. Odlišný je však vývoj počtu fyzických osôb – podnikateľov, ktorý má negatívnu tendenciu. Jej príčinou je rapídny pokles počtu živnostníkov, čo môže súvisieť s neustálym zhoršovaním podnikateľského prostredia v Slovenskej republike a so zvyšovaním daní a odvodov pre živnostníkov. Za ostatných 5 rokov poklesol počet živnostníkov v obci takmer o polovicu.

Tabuľka 17: Subjekty podľa právnej formy v obci Abrahámovce

k 31.12.	Subjekty spolu	v tom: Právnické osoby			v tom: Fyzické osoby-podnikatelia			
		spolu	ziskové ¹	neziskové	spolu	živnostníci	SHR ²	SP ³
2010	32	3	1	2	29	24	5	0
2011	29	3	1	2	26	21	5	0
2012	27	3	1	2	24	19	5	0
2013	26	5	1	4	21	16	5	0
2014	26	7	3	4	19	14	5	0

¹Právnické osoby, vykonávajúce sústavnú činnosť za účelom dosiahnutia zisku, podnikajúce podľa obchodného zákonníka, príspevkové organizácie vytvárajúce zisk, spoločenstvá vlastníkov pozemkov

²Samostatne hospodáriaci roľníci

³Slobodné povolania (lekári, audítori, advokáti, komerční právnici...)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Podnikateľské prostredie je závislé od živnostníkov a podnikov, pričom tieto sú hlavným zdrojom ekonomickej výkonnosti a tvorby nových pracovných miest. Podľa právnej formy v štruktúre podnikateľských subjektov v obci dominujú (prirodzene) živnostníci, ktorí tvoria približne 64 % podiel spomedzi všetkých podnikateľských právnych subjektov. Živnostníci sú fyzické osoby podnikajúce podľa zákona č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov o živnostenskom podnikaní na základe

živnostenského listu alebo koncesie. Vhodným ukazovateľom, vyjadrujúcim ochotu obyvateľov k samozamestnávaniu, je miera podnikateľskej aktivity, vyjadrená počtom živnostníkov na 1000 obyvateľov. V Abrahámovciach bola v roku 2014 zaznamenaná miera podnikateľskej aktivity na úrovni 54 živnostníkov na 1000 obyvateľov. Pre porovnanie, počet živnostníkov na 1000 obyvateľov sa v Slovenskej republike pohybuje okolo úrovne 70, v Bratislavskom kraji 100 (najviac medzi kraji), v Banskobystrickom kraji 60 (najmenej medzi kraji) a v Prešovskom kraji cca 90. V rámci okresov sa hodnota tohto ukazovateľa pohybuje v rozmedzí od cca 40 živnostníkov na 1000 obyvateľov v najzaostalejších okresoch ako Revúca a Rimavská Sobota po cca 140 živnostníkov na 1000 obyv. v najrozvinutejších okresoch – teda v mestských okresoch Bratislavy. Možno teda konštatovať, že ochota obyvateľov Abrahámoviec k samozamestnávaniu (ochota podnikat) je na nízkej úrovni.

Polnohospodárstvo a priemysel

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce výrazne dominuje orná pôda (325,0 ha). Veľkú časť poľnohospodárskeho pôdneho fondu zaberajú aj trvalé trávne porasty (146,5 ha). V poľnohospodárskej výrobe má teda vzhľadom k rozsiahlym plochám ornej pôdy aj TTP priaznivé podmienky tak rastlinná, ako aj živočíšna výroba. Časť obyvateľstva hospodári na súkromných poliach, na ktorých v rámci samozásobovania pestuje najmä zemiaky, pšenicu a krmoviny. Na svojich hospodárskych dvoroch sa obyvatelia venujú chovu domácich zvierat. Okrem týchto drobných súkromných pestovateľov a chovateľov hospodária v katastri obce Abrahámovce dva veľké subjekty poľnohospodárskej výroby – spoločnosť Zemedar, s.r.o. Poprad-Stráže, ktorá má svoj hospodársky dvor v susednej Vlčkovej a spoločnosť AGROCHOV Jánovce, s.r.o. V obci je každoročne evidovaných 5 samostatne hospodáriacich roľníkov.

Tabuľka 18: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2014; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
325,0	0,0	0,0	8,3	0,0	146,5	479,8
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvorcia	ostatné plochy		spolu	
125,6	2,2	24,0	33,6		185,5	
Celková výmera územia						665,3

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Z hľadiska poľovníctva patrí územie do poľovnej oblasti Levočského pohoria. Do katastra obce Abrahámovce zasahujú dva poľovné revíry – PZ Vlčková a Úsvit (www.opk-oko-kezmarok.sk). Hranicou medzi nimi je cesta II/536. Poľovný revír Vlčková (východne od tejto cesty) má celkovú rozlohu 4 528 ha a zasahuje do katastrov 9 obcí v Levočských vrchoch. Poľovný revír Úsvit (západne od cesty) má výmeru 7 000 ha a zasahuje do katastrov 12 obcí v Popradskej kotline. Loví sa najmä jelenia, srnčia a diviacia zver.

Priemyselná výroba sa v obci nenachádza a aj v minulosti bola veľmi chudobná. Súviselo to najmä s nevhodnými lokalizačnými faktormi pre umiestnenie priemyselnej výroby a s chudobnou surovinovou bázou v okolí. Táto skutočnosť viedla k orientácii výrobnej sféry na spracovanie časti vyprodukovaných poľnohospodárskych komodít. Obyvatelia obce pracujúci v priemysle dochádzajú do práce najčastejšie do priemyselných podnikov v Poprade a Kežmarku.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Abrahámovce ležia v blízkosti mimoriadne atraktívnych turistických regiónov v rámci Slovenska – Tatier, Nízkyh Tatier, Slovenského raja a Pienin.

Abrahámovce majú teda z hľadiska pritiažnutia turistov pomerne dobrú polohu neďaleko významných národných parkov, pričom lokalizačné predpoklady ešte zvyrazňujú ďalšie vybudované zariadenia a atrakcie v blízkom okolí – napr. termálne kúpalisko s celoročnou prevádzkou v 5 km vzdialenom Vrbove, Aquacity Poprad a pod. Okrem národných parkov a vybudovaných zariadení CR na báze prírodného potenciálu sa v blízkosti obce nachádzajú na Spiši aj mnohé kultúrnohistorické pamiatky (pamiatky UNESCO - Spišský hrad, mestá Levoča a Kežmarok a pod.).

Umelo vytvorené lokalizačné predpoklady CR (spoločenské aj kultúrno-historické) sú v regióne taktiež na výbornej úrovni. Z kultúrno-historických hmotných pamiatok a zariadení sa v blízkom okolí nachádzajú napr. kostoly, hrad a unikátne námestie v Kežmarku, námestie v Levoči, spomínaný Spišský hrad, Spišská Sobota, Ľubovniansky hrad, skanzen pod Ľubovnianskym hradom, pamiatková rezervácia ľudovej architektúry v Ždiari a ďalšie. Pri poľských hraniciach v Zamagurí sa v Červenom Kláštore nachádza rovnomenný historický kláštor kamaldulských mníchov, v ktorom je umiestnené múzeum s národopisnou, historickou, archeologickou a lekárenskou expozíciou. Ďalšou neďalekou hmotnou kultúrnohistorickou pamiatkou je obec Osturňa, ktorej tri najzachovalejšie časti sú vyhlásené za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry.

Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná obrovské množstvo. Medzi najvýznamnejšie možno zaradiť medzinárodný festival remesiel a ľudovej kultúry ELRO v Kežmarku, Mariánsku púť v Levoči, hradné dni na hrade Ľubovňa, Zamagurské folklórne slávnosti, Nestville Open Day v Hniezdom, Hradobranie na Spišskom hrade, ale aj univerzálnu noc múzeí a galérií. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) v okolitom regióne sú teda na výbornej úrovni.

Okrem lokalizačných predpokladov hrajú veľmi dôležitú úlohu v rámci rozvoja regiónu aj realizačné predpoklady cestovného ruchu, medzi ktoré patrí doprava a materiálno-technická základňa (stravovacie, ubytovacie a športovo-technické zariadenia, zariadenia služieb a obchodu a špeciálne zariadenia).

Dopravná infraštruktúra je v regióne na dobrej úrovni. V posledných rokoch prebehla rekonštrukcia mnohých ciest, mostov a chodníkov, čo zabezpečilo zvýšenú kvalitu cestných komunikácií v regióne. Dopravné spojenie s okolitými regiónmi je zabezpečené autobusovou a železničnou dopravou. Zo športovo-technických zariadení sa v regióne nachádza množstvo zjazdoviek, lanoviek, vlekov a ihrísk. Ubytovacie kapacity sú v regióne reprezentované hotelmi, miestnymi penziónmi a rekreačnými chatami s menším počtom postelí, ktoré sa nachádzajú takmer v každej obci. Najviac ubytovacích a stravovacích zariadení s celoročnou prevádzkou sa nachádza v centrách cestovného ruchu – v Tatrách, v mestách (v ktorých je, prirodzene, vyššia koncentrácia obyvateľstva) a v blízkom Vrbove s termálnym kúpaliskom.

Abrahámovce majú teda z hľadiska svojej polohy v blízkosti prírodných atrakcií aj kultúrno-historických pamiatok pomerne priaznivé predpoklady rozvoja cestovného ruchu. Slabou stránkou sú však lokalizačné a realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu priamo v obci, teda také, ktoré by do obce dokázali pritiahnúť turistov. V obci sa nachádza jedna národná kultúrna pamiatka: rímskokatolícky kostol sv. Šimona a Júdu. Zo športových zariadení má obec vybudovanú len asfaltovú plochu, slúžiacu ako ihrisko. V časti Pikovce sa síce nachádza chatová osada, tá je však využívaná prevažne majiteľmi chat vo forme druhého bývania a len v minimálnej miere sa niektoré chaty využívajú na komerčné ubytovanie. Navyše, v obci sa nenachádzajú žiadne stravovacie zariadenia. Ponuka služieb a zaujímavostí priamo v obci je teda veľmi obmedzená. S ohľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že cestovný ruch bude aj v budúcnosti zohrávať v rozvoji obce Abrahámovce pravdepodobne len veľmi obmedzenú úlohu.

Finančná analýza

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Prehľad majetku a zdrojov

Hodnota dlhodobého majetku obce Abrahámovce k 31.12.2014 bola 91 661,89 eur. V dlhodobom majetku je teda viazaných až 89,4 % zdrojov obce. Jeho dominantnú zložku (59 268,45 eur) tvorí dlhodobý hmotný majetok v podobe stavieb, významnejšie zdroje má obec aj v dlhodobom finančnom majetku (32 393,44 eur). Obežný majetok k uvedenému dátumu predstavoval 10 595,17 eur. Na konci roku 2014 obec evidovala pohľadávky vo výške 319,80 eur, pričom išlo o pohľadávky krátkodobé. Celkové záväzky obce k uvedenému dátumu boli vo výške 11 427,98 eur. Dominantnú zložku tejto sumy tvorili nesplatené bankové úvery vo výške 7 628,08 eur. Obec v roku 2013 uzavrela Zmluvu o úvere vo výške 11 600,00 eur a s dobou splatnosti do 5.5.2023. K 31.12.2014 ostávalo splatiť ešte spomínaných 7 628,08 eur.

Tabuľka 19: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2014 (eur)

AKTÍVA	102 560,85	PASÍVA	102 560,85
Neobežný majetok spolu	91 661,89	Vlastné imanie	91 132,87
Dlhodobý nehmotný majetok	0,00	Výsledok hospodárenia	91 132,87
Dlhodobý hmotný majetok	59 268,45	-minulé roky	N/A
Dlhodobý finančný majetok	32 393,44	-účtovné obdobie	N/A
Obežný majetok spolu	10 595,17	Závazky	11 427,98
Zásoby	0,00	Rezervy	600,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	0,00	Zúčtovanie medzi subjektmi VS	0,00
Pohľadávky	319,80	Závazky	3 199,90
Finančné účty	10 275,37	Bankové úvery a ostatné	7 628,08
Časové rozlíšenie	303,79	Časové rozlíšenie	0,00

Zdroj: Záverečný účet obce za rok 2014

Analýza príjmov a výdavkov

Celkové príjmy obce v roku 2014 boli vo výške 58 115,53 eur. Z tejto sumy predstavovali bežné príjmy 91,40 %, kapitálové príjmy neboli žiadne a príjmové finančné operácie 8,60 %. Najväčšiu zložku celkových príjmov obce tvorili podielové dane od štátu (70,26 %). Účelovo viazané prostriedky – granty a transfery – boli vo výške 3 112,76 eur (5,36 % celkových príjmov). Tieto granty a transfery boli obci poukázané od štátu v rámci preneseného výkonu štátnej správy (na cesty, ŽP, voľby a evidenciu obyvateľstva). Vlastné príjmy obce z dane z nehnuteľností a z ostatných miestnych daní a poplatkov tvorili 13,32 % z celkových príjmov.

Tabuľka 20: Štruktúra príjmov obce v roku 2014

	eur	Podiel na bežných príjmoch (%)	Podiel na celkových príjmoch (%)
Bežné príjmy celkom	53 115,53	100,00	91,40
Daňové príjmy	48 573,19	91,45	83,58
- podielové dane	40 833,04	76,88	70,26
- dane z nehnuteľností	4 412,11	8,31	7,59
- iné miestne dane a poplatky	3 328,04	6,27	5,73
Nedaňové príjmy	1 429,58	2,69	2,46
Granty a transfery	3 112,76	5,86	5,36
Kapitálové príjmy celkom	0,00	-	0,00
Príjmové finančné operácie	5 000,00	-	8,60
Príjmy spolu	58 115,53	-	100,00

Poz.: medzi nedaňové príjmy patria príjmy z podnikania, vlastníctva majetku, administratívnych poplatkov, úrokov a výnosov z vkladov a iné.

Zdroj: Záverečný účet obce 2014, upravené

Celkové výdavky v roku 2014 boli vo výške 51 187,59 eur. Z tejto sumy bežné výdavky predstavovali 43 463,59 eur (84,91 % celkových výdavkov) a kapitálové výdavky boli vo výške 5 324,00 eur. Výdavkové finančné operácie v roku 2014 boli vo výške 2 400,00 eur. Bežné výdavky tvorili 81,83 % bežných príjmov. Tieto výdavky predstavujú finančné zdroje na bežný chod samosprávy, sú spotrebúvané bez toho, aby prinášali priamy efekt pre rozvoj obce. Jedná sa najmä o mzdy a odvody zamestnancov obce a prevádzkové výdavky za tovary a služby. Ako už bolo spomenuté, kapitálové výdavky boli v roku 2014 čerpané vo výške 5 324,00 eur. Tieto prostriedky boli použité na nákup krovinozemu a na výstavbu plochy detského ihriska.

Z hľadiska percentuálnej bilancie príjmov a výdavkov vo vzťahu k rozpočtovaným prostriedkom na rok 2014 možno konštatovať, že k 31.12.2014 predstavovali bežné príjmy 111,45 % plnenie, príjmové

finančné operácie 100,00 % plnenie a kapitálové príjmy rozpočtované neboli (pričom žiadne ani prijaté neboli). Pri celkových príjmoch tak došlo k 110,36 % plneniu vo vzťahu k rozpočtovaným prostriedkom. Naproti tomu, u bežných výdavkov došlo k 96,72 % čerpaniu, u kapitálových výdavkov k 100,00 % čerpaniu a u výdavkových finančných operácií taktiež k 100,00 % čerpaniu. Pri celkových výdavkoch tak došlo k 97,20 % čerpaniu. Celkové hospodárenie obce v roku 2014 bolo prebytkové.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Dotazníkový prieskum názorov obyvateľstva bol realizovaný v mesiacoch september – október. Do každej domácnosti v obci bol distribuovaný jeden výtlačok tlačenej verzie dotazníka. Zároveň bola rozšírená aj informácia o možnosti dodania ďalších tlačených verzií dotazníka v prípade potreby. Obyvatelia mali na vyplnenie dotazníka štyri týždne. Celkovo bolo do domácností distribuovaných spolu 70 dotazníkov, vrátilo sa ich len 12.

V dotazníku boli použité otvorené, uzavreté aj polouzavreté druhy otázok, ktoré boli rozdelené do troch tematických okruhov: otázky skúmajúce demografickú a socioekonomickú štruktúru respondentov, druhým okruhom boli otázky týkajúce sa spokojnosti respondentov s vybratými oblasťami a ich participácia na živote obce a tretím okruhom boli otázky zisťujúce návrhy respondentov ohľadom rozvoja obce. V závere dotazníka bola použitá aj otázka skúmajúca celkovú spokojnosť respondentov s obcou ako miestom života.

Formulár 5 (A3): Plánovací formulár prieskumu

Charakteristika prieskumu	Popis
Dôvody vykonania prieskumu	Zapojenie verejnosti do prípravy PHSR; tvorba partnerstva na miestnej úrovni; mobilizácia miestnej komunity a jej participácia na definovaní rozvojových priorít
Ciele prieskumu	Získať názory verejnosti na kvalitu života v obci z hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho hľadiska, zistiť jej spokojnosť s fungovaním obce a pomocou názorov obyvateľov definovať problémy a priority rozvoja obce
Spôsob realizácie	Riadiaci tím zostavil dotazník z obsahového hľadiska; tlačaná podoba dotazníka bola distribuovaná do každej domácnosti v obci; publicita dotazníka bola zabezpečená aj prostredníctvom web stránky obce
Finančné nároky	Priame náklady predstavujú náklady na tlač dotazníkov
Časové nároky	Zostavenie obsahovej štruktúry dotazníka – 1 týždeň; distribúcia do domácností a spätný zber – 4 týždne; vyhodnotenie – 1 deň
Zodpovednosť za realizáciu	Zostavenie dotazníka – riadiaci tím; distribúcia a zber tlačenej verzie – obec; vyhodnotenie dotazníka – externý odborník

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Súhrnné výsledky prieskumu

Z dôvodu mimoriadne nízkej návratnosti dotazníka je jeho výpovedná hodnota veľmi nízka a v žiadnom prípade nemôžu byť získané výsledky extrapolované na celú výskumnú vzorku, teda na všetkých obyvateľov obce. Navyše, štruktúra získaných odpovedí na otázky uvedené v dotazníku naznačuje, že validita niektorých odpovedí je s najvyššou pravdepodobnosťou nízka. Tento fakt ešte viac znižuje (už aj tak extrémne nízku) výpovednú hodnotu tohto dotazníka. Majúc na zreteli uvedené fakty, súhrnné výsledky dotazníkového prieskumu sú nasledovné:

1. OKRUH OTÁZOK: demografická a socioekonomická štruktúra respondentov

- Prieskumu sa zúčastnilo 5 žien a 7 mužov, zastúpenie jednotlivých vekových ako aj vzdelanostných skupín bolo rozložené rovnomerne. Z hľadiska ekonomickej aktivity sa prieskumu zúčastnilo 6 zamestnancov, po 2 podnikatelia a dôchodcovia, 1 študent a 1

nezamestnaná osoba. Z 12 respondentov pracujú ôsmi, z toho dvaja v obci a 6 odchádzajú za prácou mimo Abrahámoviec.

2. OKRUH OTÁZOK: spokojnosť respondentov s vybranými tematickými oblasťami a ich participácia na živote obce

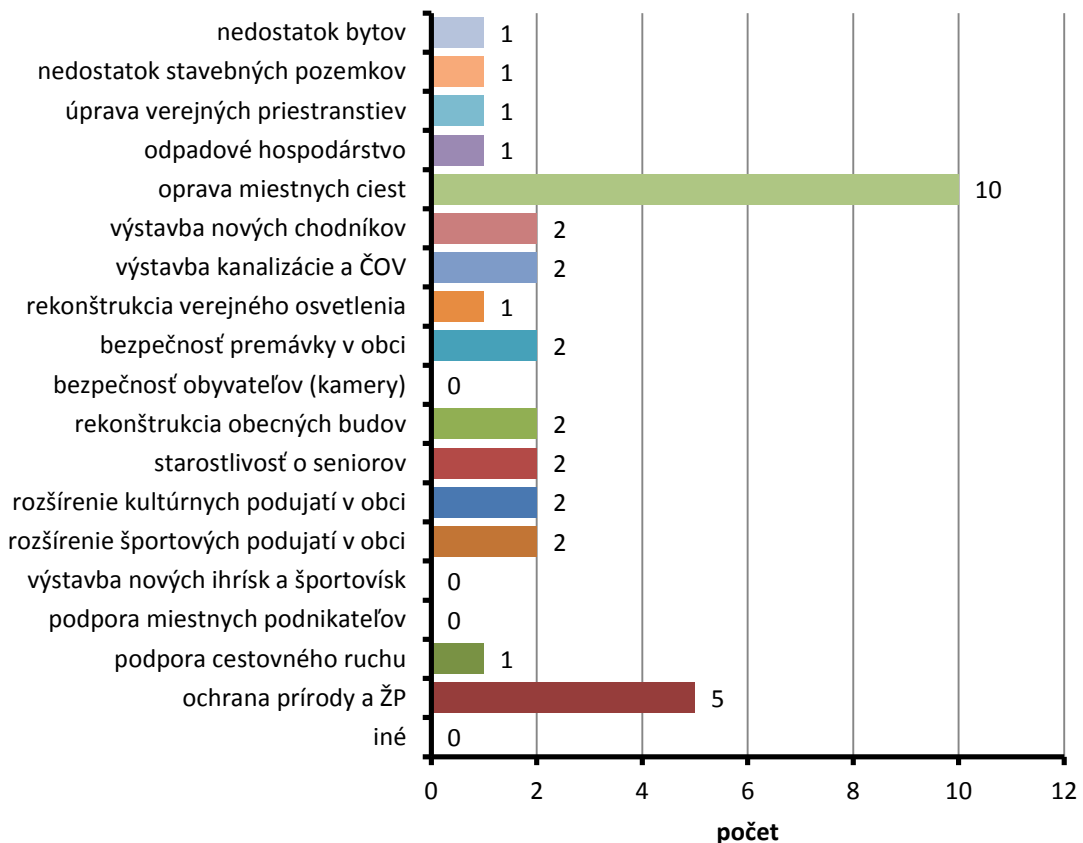
- **Miestne komunikácie a technická infraštruktúra** – takmer všetci respondenti sú nespokojní so stavom a kvalitou ciest v obci a tiež so skutočnosťou, že v obci chýbajú vybudované chodníky. Prevažnú spokojnosť však vyjadrili s obecným vodovodom. Nakoľko v obci nie je vybudovaná kanalizácia, väčšina respondentov túto otázku nevedela posúdiť. V tejto oblasti sa obci vytvára priestor na rekonštrukciu (obecných) komunikácií, príp. výstavbu chodníkov tam, kde to lokálne podmienky dovoľujú.
- **Kultúra, šport a zdravotníctvo** – odpovede respondentov týkajúce sa spokojnosti s ponukou kultúrnych ako aj s ponukou športových aktivít boli veľmi podobné – polovica respondentov bola s týmito ponukami spokojných a polovica nespokojných. Takmer všetci respondenti však boli spokojní s ponukou voľnočasových aktivít pre deti a mládež. Keďže sa v obci žiadne zariadenia zdravotníckej starostlivosti nenachádzajú, väčšina respondentov túto otázku nevedela posúdiť.
- **Starostlivosť o verejné priestranstvá** – veľmi dobrú vizitku získala obec za starostlivosť o cintorín, s ktorou sú spokojní všetci respondenti. Podobne tomu bolo aj so starostlivosťou o zeleň a verejné priestranstvá, s ktorou boli nespokojní len dvaja respondenti.
- **Bývanie** – za veľmi dôležitý rozvojový faktor/disparitu obce možno považovať dostupnosť bývania. Spokojnosť s dostupnosťou bytov hodnotiť nemožno, nakoľko k tejto otázke sa vyjadrili len 2 respondenti. Dostupnosť stavebných pozemkov polovica respondentov nevedela posúdiť, ostatní vyjadrili prevažnú spokojnosť.
- **Odpadové hospodárstvo** – odpadové hospodárstvo obce sa na základe odpovedí respondentov javí byť nastavené dobre. Priaznivým momentom je skutočnosť, že všetci respondenti (okrem 1, ktorý sa nevyjadril) odpad triedia. Takmer všetkým respondentom vyhovuje systém zberu odpadov (nevyhovuje jednému) a tiež systém poplatkov (nevyhovuje dvom) za odvoz komunálneho odpadu. Tí, ktorým nevyhovuje systém zberu alebo systém poplatkov, uvádzajú nasledovné dôvody: - „platí sa veľa, mala by sa znížiť cena“; - „väčšinu odpadu vyprodukuje návštevníci chat v letnom období, čo sa neodráža v systéme zberu a v poplatku“.
- **Iné oblasti** – veľkú spokojnosť vyjadrili respondenti s prácou obecného úradu (1 nespokojný) a prevažnú spokojnosť s osvetovými aktivitami obce. K podpore podnikateľského prostredia sa až 3/4 z nich nevedeli vyjadriť, ostatní vyjadrili spokojnosť.
- **Aktivita respondentov** – pomerne výrazná je aktivita respondentov a ich participácia na spoločenskom živote obce. Všetci (okrem dvoch, ktorí sa nevyjadrili) sa vždy zúčastňujú volieb do samospráv, veľká väčšina z nich sa zaujíma o rokovanie obecného zastupiteľstva, sleduje informácie o rozpočte obce a navštevuje starostu so svojimi návrhmi a požiadavkami. Rovnako sa všetci respondenti (aspoň príležitostne) zapájajú do života cirkvi a väčšina z nich sa taktiež zúčastňuje kultúrnych a športových aktivít v obci.

3. OKRUH OTÁZOK: návrhy respondentov

- **Oblasť, ktorá by sa mala riešiť prioritne** – obyvatelia sa mohli vyjadriť, čo by chceli v najbližšom období v obci riešiť prioritne. Vybrať si mohli z 18 navrhnutých oblastí, pričom podľa svojho uváženia mohli doplniť aj ďalšiu oblasť, na ktorú by sa mala obec podľa nich zamerať. Jednoznačne najvyššiu podporu získala oprava ciest (pravdepodobne najmä z dôvodu horšej kvality cesty III. triedy, okolo ktorej je situovaný intravilán obce; táto je však v správe Prešovského samosprávneho kraja) a výraznejšiu podporu mala aj ochrana ŽP.

Graf 10: Prioritné oblasti rozvoja podľa odpovedí respondentov

Zdroj: vlastné spracovanie

- **Využitie priestoru, pozemku v obci** – len jeden respondent vedel v obci identifikovať priestor alebo pozemok, ktorý je podľa neho nevyužitý, príp. využitý zle. Ide o skládku v časti Kamenec.
- **Čo by sa malo v obci zlepšiť, príp. čo v nej chýba** – na túto otvorenú otázku mohli respondenti odpovedať ľubovoľne. V odpovediach jednoznačne dominovala téma opravy ciest, respondenti si žiadajú aj kvalitnejšie internetové pripojenie a lepšiu údržbu verejných priestranstiev.

4. ZÁVEREČNÝ OKRUH OTÁZOK: Celková spokojnosť s obcou ako miestom života

- Takmer všetci respondenti vyjadrili celkovú spokojnosť s obcou ako miestom života (odpovede na škále skôr spokojný/spokojný/veľmi spokojný). Celkovú nespokojnosť vyjadril len 1 respondenti. V podobnom priaznivom duchu sa niesli aj odpovede na poslednú otázku – takmer všetci respondenti plánujú v obci žiť aj naďalej, 1 sa nevedel vyjadriť.

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mala obec Abrahámovce spracovaný na roky 2006 – 2010. Tento PHSR bol rozdelený na analytickú a strategickú časť (vrátane monitorovania a finančného zabezpečenia). Obec si v ňom naplánovala realizáciu 5 aktivít: 1.1 – Výstavba kanalizácie; 1.2 – Výstavba chodníkov a rigolov popri štátnej ceste; 1.3 – Dobudovanie verejného osvetlenia v časti Pikovce; 1.4 – Rekonštrukcia cintorína a 2.1 – Výstavba detského ihriska a oddychovej zóny. Z týchto aktivít sa podarilo čiastočne realizovať jednu aktivitu (postavilo sa detské ihrisko, avšak nevybudovala sa oddychová zóna) a 1 aktivita bola kompletne zrealizovaná – rekonštrukcia cintorína. V rámci nej sa zrekonštruovalo oplotenie, vybudovala sa parkovacia plocha a tiež sa rozšírilo verejné osvetlenie až na cintorín. Okrem toho obec realizovala aj iné investície, ktoré neboli zapracované v predchádzajúcom PHSR. Išlo o rekonštrukciu verejného osvetlenia, rekonštrukciu obecného úradu a výstavbu mosta ponad potok po povodniach v roku 2010.

Formulár 6 (Ú6): Ex - post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR																			
v tis. EUR																			
č.	Názov investície - projektu	Číslo a názov aktivity v PHSR 2006-2010	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokončenia	Merná jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Rekonštr. verejného osvetlenia		2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	2010	zrekon. body	3,50	3,50												
				2010	počet				3,50	3,50									
2	Rekonštr. obecného úradu		1220 – Budovy pre administratívu	2011	zrekonš. budovy	4,00	4,00												
				2011					4,00	4,00									
3	Výstavba detského ihriska	2.1: Výstavba detského ihriska	2411 - Športové ihriská	2014	vybud. det. ihr.	14,00	14,00												
				2014					14,00	7,00				7,00					

4	Výstavba mosta ponad potok		2112 – Miestne komunikácie	2010	vybud. mosty	2,50	2,50											
				2010				2010	2,50	2,50			2,50					
5	Rekonštrukcia a cintorína	1.4: Rekonštrukcia cintorína	1272 – Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	2008	zrekonš. cintorín	5,00	5,00											
				2008				2008	5,00	5,00			5,00					

Zdroj: MDVRR 2015, obecný úrad

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Cieľom Ex – ante hodnotenia stavu projektovej pripravenosti investícií je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov. Ide o tie investičné zámery, na ktoré má v súčasnosti obec už spracovanú príslušnú dokumentáciu. Obec Abrahámovce nemá v čase vypracovania tohto PHSR pripravenú žiadnu projektovú dokumentáciu.

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, avšak len jeho juhozápadnou časťou. Abrahámovce sú teda od tohto ramena značne vzdialené.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Abrahámovce predstavujú mestá Kežmarok (2b. skupina), Poprad (1b. skupina), Levoča (3a. skupina) a Spišská Nová Ves (2a. skupina).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom. Abrahámovce teda ležia v bezprostrednej blízkosti tejto rozvojovej osi I. stupňa, prechádzajúcej v oblasti Popradu a Levoče.

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako

celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre obec by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa plánujú realizovať priamo v okrese Kežmarok (príp. jeho bezprostredného okolia). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti podtatranského regiónu a do Kežmarku (okresu patriaceho z hľadiska výšky miery nezamestnanosti medzi najproblémovšie okresy Slovenska) smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolitologickej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných periférnych regiónov) na strane druhej. Uvedené skutočnosti upozorňujú na obmedzený potenciál budúceho rozvoja obce Abrahámovce, prichádzajúci z vonkajšieho prostredia.

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 bude Slovensko čerpať európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa budú čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP),
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ),
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II),
- OP Výskum a inovácie (OP VaI),
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP),
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS),
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca bude Slovensko čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK – CZ 2014 – 2020,
- SK – AT 2014 – 2020,
- PL – SK 2014 – 2020,
- SK – HU 2014 – 2020,
- ENI HU – SK – RO – UA 2014 – 2020.

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa,
- ETC Dunaj.

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG,
- ESPON,
- INTERACT,
- URBACT.

Pre obec Abrahámovce sú najvýznamnejším a najpravdepodobnejším zdrojom financovania rozvojových projektov v rámci EŠIF prostriedky z Programu rozvoja vidieka 2014 – 2020. Veľmi pravdepodobným zdrojom financovania budú aj financie poskytované v rámci výziev vyhlasovaných prostredníctvom Miestnej akčnej skupiny SPIŠ (Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš), ktorej je obec členom. V čase spracovania tohto PHSR sa však v MAS SPIŠ ešte len koncipuje stratégia CLLD⁴, nateraz teda nie je jasné, aké projekty budú prostredníctvom tejto MAS podporované.

Program rozvoja vidieka 2014 – 2020 bude financovať rozvojové projekty obcí v rámci Opatrenia č. 7 – **Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach**. Oprávnenými žiadateľmi o podporu budú v rámci tohto Opatrenia najmä **obce do 1 000 obyvateľov** vrátane, pričom celková finančná alokácia na realizáciu Opatrenia č. 7 je 119 500 000,00 eur.

V rámci spomínaného Opatrenia č. 7 Programu rozvoja vidieka budú mať obce do 1 000 obyvateľov možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky cez štyri Podopatrenia:

Podopatrenie 7.2. – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

Popis operácie:

- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu alebo čistiarne odpadových vôd;
- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehĺbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.);
- zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.

Podopatrenie 7.3 – Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovanie širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy

Popis operácie:

---

⁴ Pričom Miestna akčná skupina získa financie na vyhlasovanie výziev z PRV a z IROP

- vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu prostredníctvom budovania prístupových sietí s rýchlosťou min. 30 Mbit/s, vrátane zariadenia verejne prístupného miesta;
- oprávnené budú projekty zavádzania tzv. "poslednej míle". Riešenie prístupových sietí bude nadväzovať na ukončenie prvej fázy výstavby regionálnych sietí, financovanej z OP II, resp. tam, kde už sú regionálne siete dostupné a je preukázané zlyhanie trhu;
- oprávnené sú činnosti, ktoré sa týkajú investícií do infraštruktúry širokopásmového internetu, napr.:
  - ✓ vytvorenie a zabezpečenie prístupu k širokopásmovej infraštruktúre vrátane zariadení na prenos a zber signálu (backhaul) a pozemných zariadení (napr. pevné, pozemné, bezdrôtové alebo satelitné technológie alebo kombinácie týchto technológií);
  - ✓ budovanie pasívnej širokopásmovej infraštruktúry (napr. inžinierske siete, ako je kladenie káblových rozvodov a zapájanie iných sieťových prvkov, ako sú napr. neaktivované optické vlákna atď.) v súčinnosti s ostatnými infraštruktúrami (energetické, dopravné, vodné, kanalizačné siete atď.).

Podopatrenie 7.4 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Popis operácie:

- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry –napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátróv, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;
- zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;
- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;
- investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);
- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.;
- investície do využívania obnoviteľných zdrojov energie vrátane investícií spojených s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.

Podopatrenie 7.5 – Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu

Popis operácie:

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.;
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.;
- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 7 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce a výsledkov dotazníkového prieskumu, vykonaného medzi obyvateľmi obce.

SWOT analýza

Formulár 8 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • rastúci počet obyvateľov • pozitívny vývoj migračného pohybu • existencia chatovej oblasti • vyššia miera nezamestnanosti • zrekonštruované verejné osvetlenie • dobrá starostlivosť o cintorín a verejné priestranstvá • pomerne dobrá poloha vo vzťahu k ekonomickým a administratívnym centrom • poloha blízko prírodných (TANAP, Slovenský raj, PIENAP, NAPANT...) a kultúrnohistorických (Kežmarok, Levoča, Spišský hrad, Spišská Sobota...) pamiatok • dostatok ornej pôdy pre rastlinnú a trvalých trávnych porastov pre živočíšnu výrobu • skúsenosti obyvateľstva s poľnohospodárskou výrobou 	<ul style="list-style-type: none"> • negatívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľov • extrémne vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných osôb • horšia kvalita cesty III. triedy a miestnych komunikácií • znížená bezpečnosť chodcov kvôli nevybudovaným chodníkom pozdĺž ciest • nevybudovaná kanalizácia a ČOV • nízka ochota obyvateľov podnikať • veľmi nízky podiel zhodnocovaných odpadov • lokalizačné a realizačné predpoklady rozvoja CR • nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov • slabé realizačné predpoklady CR v obci • slabá dostupnosť bývania • slabá ponuka obchodov a služieb v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rekonštrukcia miestnych komunikácií • výstavba chodníkov • vybudovanie kanalizačnej siete a ČOV • podpora triedenia a zhodnocovania odpadov • zlepšenie environmentálneho povedomia obyvateľov • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov • získanie financií a realizácia projektov prostredníctvom MAS Spiš • rozvoj turistiky a rekreácie v súvislosti s blízkosťou chránených území a kultúrno-historických pamiatok • podpora budovania cyklistickej infraštruktúry a bežeckých lyžiarskych tratí • aktivácia využívania okolitého prírodného prostredia pre rozvoj agroturistiky • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...) • podpora budovania individuálnej bytovej výstavby 	<ul style="list-style-type: none"> • odliv mladých obyvateľov za prácou a bývaním • starnutie obyvateľstva • zvyšovanie počtu nezamestnaných obyvateľov • pomalé tempo prispôsobovania sa strednej a staršej generácie novým technológiám • nízka hladina miezd v regióne, podporujúca emigráciu obyvateľstva • neustále zvyšovanie daňového zaťaženia podnikajúcich osôb zo strany vlády • nedostatok investorov, podnikateľských činností • nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF • neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- využitie výhodnej geografickej polohy obce z hľadiska potenciálu pre rozvoj CR na báze atraktívneho prírodného prostredia a množstva kultúrno-historických pamiatok v okolí
- participácia obce na marketingových aktivitách aktérov CR, podpora spolupráce s okolitými obcami
- podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby
- podpora rozvoja poľnohospodárstva a agroturistiky
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov.

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to z dôvodu absencie ponuky pracovných miest, slabej ponuky služieb a možností sebarealizácie
- slabá ponuka pracovných príležitostí – malá obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízka úroveň miezd – úroveň miezd v regióne spolu s časovou a finančnou náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- zlý stav miestnych komunikácií – cestné komunikácie v obci sú v zlom stave, chýbajú vybudované chodníky popri cestách
- nedobudovaná technická infraštruktúra – obec nemá vybudovanú kanalizáciu a ČOV.

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne, či už z hľadiska strednodobého alebo dlhodobého horizontu. Východiská pre prognózy budúceho vývoja sú prezentované v rôznych strategických dokumentoch národnej úrovne. Stratégia Európa 2020 predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí, definuje ciele, ktoré sa majú do roku 2020 naplniť a pre tieto ciele stanovuje aj ukazovatele na ich hodnotenie. Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa doplňujúce priority:

1. **Inteligentný rast** – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
2. **Udržateľný rast** – podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje,
3. **Inkluzívny rast** – podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Stratégiu Európa 2020 aplikujú všetky členské štáty Európskej únie, teda aj Slovensko. Navyše, na podporu jej aplikácie a v záujme zlepšenia hospodárskej výkonnosti jednotlivých členských štátov vydáva Európska komisia pre tieto štáty rôzne odporúčania. Slovensko dostalo odporúčania na zlepšenie stavu v oblasti verejných financií, daní, trhu práce, vzdelávania a odbornej prípravy, sieťových odvetví, podnikateľského prostredia a efektívnosti verejnej správy. Stratégia Európa 2020 sa premieta aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov SR. Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015 – 2020 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Abrahámovce:

Obec Abrahámovce je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickkej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015 – 2020. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„vytvoriť podmienky na zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnúť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

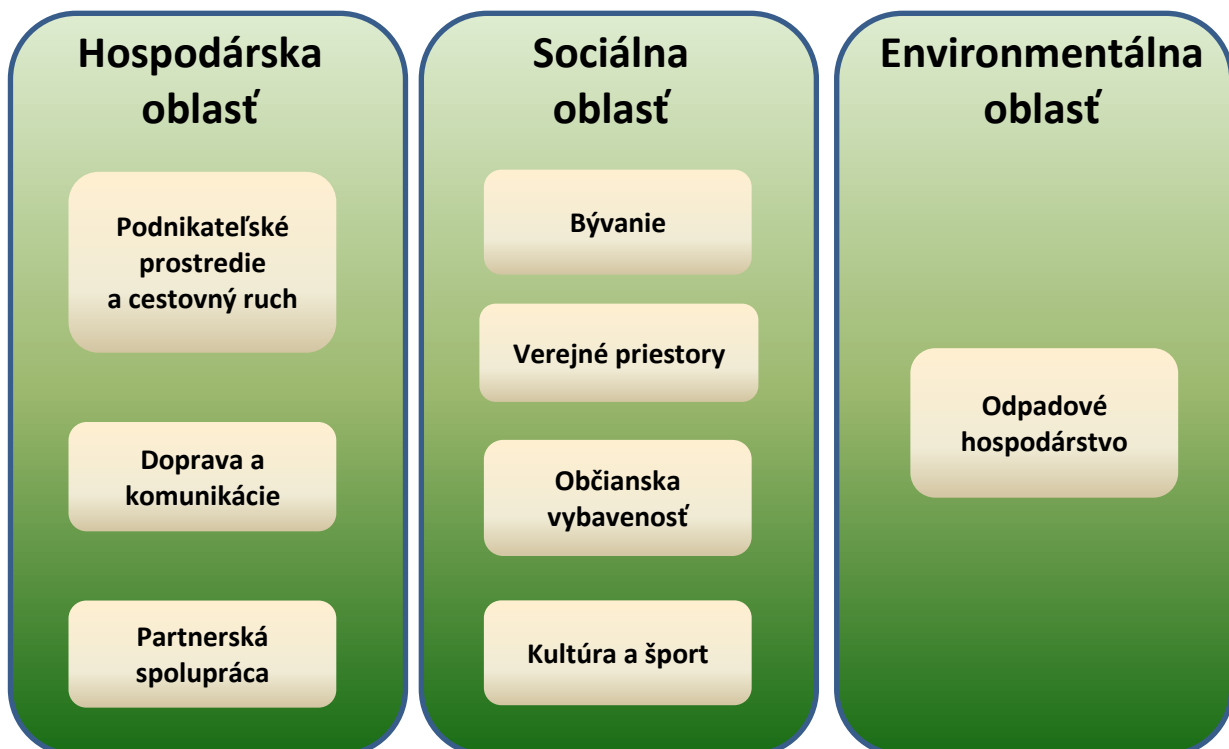
Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s aktualizovanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá definuje hlavné faktory rozvoja slovenských regiónov, analyzuje regionálne disparity a prognózuje hospodársky vývoj v týchto regiónoch. Táto stratégia, spracovaná v súlade so stratégiou Európa 2020, definuje 5 prioritných oblastí na dosiahnutie cieľa – vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku:

- PO 1 – Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu,
- PO 2 – Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva,
- PO 3 – Štrukturálne zmeny,
- PO 4 – Poznatkovo orientovaná ekonomika,
- PO 5 – Ochrana a tvorba životného prostredia.

Týchto 5 prioritných oblastí Národnej stratégie regionálneho rozvoja je premietnutých do navrhovaných priorít v stratégii rozvoja obce, pričom sú prispôbolené podmienkam obecnej samosprávy tak, že PO 2 až PO 4 z Národnej stratégie RR sú v PHSR zjednotené do Prioritnej oblasti Hospodárska politika, PO 1 predstavuje v PHSR Prioritnú oblasť Sociálna politika a PO 5 predstavuje oblasť Environmentálna politika.

Pre naplnenie definovanej vízie si teda obec Abrahámovce stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva z troch priorít: podnikateľské prostredie a cestovný ruch (podpora malého a stredného podnikania, rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva, podpora samostatne hospodáriacich roľníkov, budovanie turistickej infraštruktúry), doprava a komunikácie (rekonštrukcia miestnych komunikácií, výstavba chodníkov), a partnerská spolupráca (spolupráca s okolitými a partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca zo štyroch rozvojových priorít: bývanie (podpora individuálnej bytovej výstavby a výstavby chát), verejné priestory (vybudovanie verejnej oddychovej zóny), občianska vybavenosť (rekonštrukcia budovy obecného úradu) a kultúra a šport (podpora kultúrnych a športových podujatí).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z jednej rozvojovej priority: odpadové hospodárstvo (sanácia čiernych skládok).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 9 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia			
„Obec Abrahámovce je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“			
Strategický cieľ			
„vytvoriť podmienky na zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Globálny cieľ	Rozvíjať potenciál cestovného ruchu a vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry	Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia	Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • podnikateľské prostredie a cestovný ruch • doprava a komunikácie • partnerská spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • bývanie • verejné priestory • občianska vybavenosť • kultúra a šport 	<ul style="list-style-type: none"> • odpadové hospodárstvo
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Výstavba infraštruktúry cestovného ruchu 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami	2.1 Tvorba podmienok pre bývanie 2.2 Úprava verejných priestranstiev 2.3 Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov 2.4 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Sanácia čiernych skládok

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

Konkrétne projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru, sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Formulár 10 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov
1.2 Výstavba infraštruktúry cestovného ruchu	Aktivita: 1.2.1 Podpora budovania cyklotrás a bežeckých tratí - podpora budovania cyklistickej infraštruktúry a tratí na bežecké lyžovanie
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	Projekt: 1.3.1 Oprava cesty na cintorín Aktivita: - rekonštrukcia miestnej komunikácie, polozenie asfaltového povrchu Projekt: 1.3.2 Výstavba chodníka popri hlavnej ceste Aktivita: - výstavba chodníka pozdĺž hlavnej cesty
1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami	Aktivita: 1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami - participácia na projektoch MAS
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
2.1 Tvorba podmienok pre bývanie	Projekt: 2.1.1 Podpora IBV a výstavby chát Aktivita: - podpora obyvateľov pri výstavbe RD a chát
2.2 Úprava verejných priestranstiev	Projekt: 2.2.1 Vybudovanie oddychovej zóny pri detskom ihrisku Aktivita: - výstavba altánku, osadenie lavičiek - osadenie detských preliezok

2.3 Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov	Projekt: 2.3.1 Rekonštrukcia obecného úradu Aktivity: - rekonštrukcia strešnej krytiny - zateplenie budovy - rekonštrukcia rozvodov tepla
2.4 Podpora spoločenského a kultúrneho života	Aktivita: 2.4.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
3.1 Sanácia čiernych skládok	Projekt: 3.1.1 Likvidácia čiernych skládok v katastri obce a zakúpenie fotopascí Aktivity: - zakúpenie a inštalovanie fotopascí - monitorovanie a likvidácia čiernych skládok odpadu

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené ako nulové v roku 2015, cieľové hodnoty boli stanovené pre rok 2020.

Formulár 11 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota		
				2015	2018	2020
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov						
Dopad	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet	0	1	1
Opatrenie 1.2. - Výstavba infraštruktúry cestovného ruchu						
Výsledok	Dĺžka vybudovaných bežekých tratí	OcÚ	m	0	4000	4000
Výsledok	Pripravená dokumentácia k výstavbe cyklotrás	OcÚ	súbor	0	1	1
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výsledok	Zrekonštruované miestne komunikácie	OcÚ	m	0	150	150
Výsledok	Vybudované chodníky	OcÚ	m	0	400	400
Opatrenie 1.4. - Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené projekty partnerskej spolupráce	OcÚ, MAS	počet	0	1	3
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba podmienok pre bývanie						
Dopad	Pripravené stavebné pozemky	OcÚ	ha	0	0,5	0,5
Opatrenie 2.2. - Úprava verejných priestranstiev						
Výsledok	Vybudovaný altánok	OcÚ	počet	0	1	1
Výsledok	Osadené lavičky	OcÚ	počet	0	6	6
Výsledok	Osadené detské preliezky	OcÚ	počet	0	4	4

Opatrenie 2.3. - Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov						
Výsledok	Zrekonštruovaná strešná krytina	OcÚ	celok	0	0	1
Výsledok	Zateplená budova a zrekonštruovaná fasáda	OcÚ	celok	0	0	1
Výstup	Zrekonštruované rozvody tepla	OcÚ	celok	0	0	1
Opatrenie 2.4. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Podporené kultúrne podujatia	OcÚ	počet/rok	0	2	3
Výsledok	Podporené športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	2	3
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Sanácia čiernych skládok						
Výstup	Zakúpené fotopasce	OcÚ	počet	0	1	1
Výsledok	Zlikvidované čierne skládky	OcÚ	počet	0	2	3

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súhrnný prehľad projektových zámerov na nasledujúce obdobie poskytuje Formulár P3.

Formulár 12 (P3): Súhrnný prehľad projektových zámerov obce

P. č.	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady (tis. eur)	Priorita zámeru		Spolupráca s partnerom pri realizácii	Realizácia projektu je viazaná na podmienku
				Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňe			Priorita	Iné - doplňe		
1	4	5	6	8	8a	9	9a	10	10a	11	12	13	13a	14	15
1	Neinvestičný		Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	Zamestnanosť		podpora podnikateľa / počet	1	V štádiu úvah	-	2015-2020	1,20 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
2	Neinvestičný		Podpora budovania cyklotrás a bežeckých tratí	Cestovný ruch		vybudované trate	-	V štádiu úvah	-	2015-2020	2,40 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A

3	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Oprava cesty na cintorín	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	dĺžka zrekon. asfalt. povrchu / m	150	V štádiu úvah	-	2016	15,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
4	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Výstavba chodníka popri hlavnej ceste	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	dĺžka vybud. chodníka / m	400	V štádiu úvah	-	2017	12,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
5	Neinvestičný		Rozvoj partnerskej spolupráce			podporené partnerské projekty	2	V štádiu úvah	-	2015-2020	3,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	A	N/A
6	Neinvestičný		Podpora IBV a výstavby chát	Sociálna infraštruktúra	Bývanie	pripravená plocha pozemkov / ha	0,5	V štádiu úvah	-	2015-2020	1,80 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
7	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Výbudovanie oddychovej zóny pri detskom ihrisku	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	vybud. oddychová zóna / počet	1	V štádiu úvah	-	2018	4,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	A
8	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Rekonštrukcia a obecného úradu	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	zrekonšt. objekty/ počet	1	V štádiu úvah	-	2019	100,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A

9	Neinvestičný		Podpora kultúrnych a športových podujatí	Sociálna infraštruktúra		podporené podujatia za rok / počet	4	V štádiu úvah	-	2015-2020	3,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	A	N/A
10	Neinvestičný		Likvidácia čiernych skládok v katastri obce a zakúpenie fotopascí	Životné prostredie	Odstraňovanie environmentálnych záťaží	odstránené čierne skládky; zakúpené fotopasce / počet; počet	3;1	V štádiu úvah	-	2017	3,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár 13 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	od 2015 priebežne	obec	1,20
1.2 Výstavba infraštruktúry cestovného ruchu			
Aktivita: 1.2.1 Podpora budovania cyklotrás a bežeckých tratí	od 2015 priebežne	obec	2,40
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.3.1 Oprava cesty na cintorín	2016	obec	15,00
Projekt: 1.3.2 Výstavba chodníka popri hlavnej ceste	2017	obec	12,00
1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami			
Aktivita: 1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce	od 2015 priebežne	obec	3,00
2.1 Tvorba podmienok pre bývanie			
Projekt: 2.1.1 Podpora IBV a výstavby chát	od 2015 priebežne	obec	1,80
2.2 Úprava verejných priestranstiev			
Projekt: 2.2.1 Vybudovanie oddychovej zóny pri detskom ihrisku	2018	obec	4,00
2.3 Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov			
Projekt: 2.3.1 Rekonštrukcia obecného úradu	2019	obec	100,00
2.4 Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.4.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí	od 2015 priebežne	obec	3,00
3.1 Sanácia čiernych skládok			
Projekt: 3.1.1 Likvidácia čiernych skládok v katastri obce a zakúpenie fotopascí	2017	obec	3,00

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Partnermi pri realizácii PHSR sú najmä obyvatelia obce. V úvodnej fáze prípravy dokumentu bol vypracovaný dotazník, ktorý bol samosprávou distribuovaný do domácností. Obyvatelia boli aj takto prizvaní do procesu spracovania PHSR. Rovnako boli prizvaní ku konzultácii jednotlivých častí strategického dokumentu aj poslanci a zamestnanci OcÚ.

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi.

Riadiacim orgánom PHSR na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo**. Výkonným orgánom PHSR na úrovni obce je jej **starosta**. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci.

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PHSR, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickú časť dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z európskych štrukturálnych fondov) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas a úradnú tabuľu. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa náležitostí a realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení.

Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 14 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2015 - 2020		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2017	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2016	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2016-2020	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť konkrétnu (presnú) sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- Svetová banka,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 15 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	rok						Spolu (tis. eur)
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Hospodárska oblasť	1,10	16,10	13,10	1,10	1,10	1,10	33,60
Sociálna oblasť	0,80	0,80	0,80	4,80	100,80	0,80	108,80
Environmentálna oblasť	0,00	0,00	3,00	0,00	0,00	0,00	3,00
SPOLU (tis. eur)	1,90	16,90	16,90	5,90	101,90	1,90	145,40

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje. Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 16 (F5): Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	1,20				1,20	1,20		
Opatrenie 1.2	2,40				2,40	2,40		
Opatrenie 1.3	27,00	22,95	2,70		1,35	27,00		
Opatrenie 1.4	3,00				3,00	3,00		
Opatrenie 2.1	1,80				1,80	1,80		
Opatrenie 2.2	4,00	3,40	0,40		0,20	4,00		
Opatrenie 2.3	100,00	85,00	10,00		5,00	100,00		
Opatrenie 2.4	3,00				3,00	3,00		
Opatrenie 3.1	3,00		2,85		0,15	3,00		
SPOLU	145,40	111,35	15,95		18,10	145,40		

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 17 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ - výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			a=b+e+f+g+h	b=c+d				
I. Hospodárska politika					33,60 €	33,60 €	10,65 €	22,95 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		1 podporený podnikateľ	2015-2020	1,20 €	1,20 €	1,20 €					

Opat. 1.2	1.2.1 Podpora budovania cyklotrás a bežeckých tratí	2112 - Miestne komunikácie	4000 m vybud. tratí	2015-2020	2,40 €	2,40 €	2,40 €						
Opat. 1.3	1.3.1 Oprava cesty na cintorín	2112 - Miestne komunikácie	150 m zrekonštr. komunikácií	2016	15,00 €	15,00 €	2,25 €	12,75 €					
	1.3.2 Výstavba chodníka popri hlavnej ceste	2112 - Miestne komunikácie	400 m vybud. chodníka	2017	12,00 €	12,00 €	1,80 €	10,20 €					
Opat. 1.4	1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce		2 podporené partnerské projekty	2015-2020	3,00 €	3,00 €	3,00 €						
II. Sociálna politika						108,80 €	108,80 €	20,40 €	88,40 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 2.1	2.1.1 Podpora IBV a výstavby chát	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	0,5 ha pripravenej plochy pre výstavbu RD	2015-2020	1,80 €	1,80 €	1,80 €						
Opat. 2.2	2.2.1 Vybudovanie oddychovej zóny pri detskom ihrisku	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vybudovaná oddychová zóna	2018	4,00 €	4,00 €	0,60 €	3,40 €					
Opat. 2.3	2.3.1 Rekonštrukcia obecného úradu	1220 - Budovy pre administratívu	zrekonštr. budova OcÚ	2019	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €					
Opat. 2.4	2.4.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí		podporené miestne kultúrne a športové podujatia	2015-2020	3,00 €	3,00 €	3,00 €						
III. Environmentálna politika						3,00 €	3,00 €	3,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 3.1	3.1.1 Likvidácia čiernych skládok v katastrí obce a zakúpenie fotopascí		3 zlikvidované čierne skládky	2017	3,00 €	3,00 €	3,00 €						
Celkom						145,40 €	145,40 €	34,05 €	111,35 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty s oporou vo VZN obce, projekty Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty s ukončeným procesom verejného obstarávania) a projekty, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 18 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	
2	Vysoká	a) projekty s oporou vo VZN obce b) projekty s právoplatným stavebným povolením c) projekty MAS d) projekty OOCR e) projekty miestnych rozvojových organizácií f) projekty s vysokou podporou obyvateľov g) projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.1; 1.3.2; 2.1.1; 2.4.1
3	Stredná	projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.2.1; 1.4.1; 2.2.1; 2.3.1; 3.1.1
4	Nízka	projekty v štádiu zámerov / úvah	1.1.1
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 19 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<p>Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015 – 2020</p> <p>Štruktúra dokumentu: dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydané Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p>
Spracovanie	<p>Forma a obdobie spracovania: spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný v mesiacoch september – december 2015.</p> <p>Riadiaci tím: riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 3 pracovné zasadania.</p> <p>Pracovné skupiny: pracovná skupina hospodárska mala 5 členov (počet pracovných zasadaní 1), pracovná skupina sociálna 5 členov (1 zasadanie) a pracovná skupina environmentálna 5 členov (1 zasadanie).</p> <p>Autor dokumentu: RNDr. Radomír Babiak, PhD.</p> <p>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou: verejnosť bola vyzývaná participovať na procese spracovania PHSR prostredníctvom web stránky obce a osobným podaním, jej názory boli zozbierané formou dotazníkového prieskumu.</p> <p>Náklady na spracovanie: 350,- eur</p>
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva: „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2015 – 2020“.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam členov riadiaceho tímu a pracovných skupín, zapojených do spracovania PHSR

Riadiaci tím		Pracovná skupina – Sociálna	
Mgr. Miloš Pitko	koordinátor	Jozef Čech	člen
Ing. Jozef Kuper	člen	Miloslav Dlugoš	člen
RNDr. Radomír Babiak, PhD.	člen	Ing. Jozef Kuper	člen
		Tomáš Slivovský	člen
		Ľubomír Kuruc	člen
Pracovná skupina - Hospodárska		Pracovná skupina – Environmentálna	
Jozef Čech	člen	Jozef Čech	člen
Miloslav Dlugoš	člen	Miloslav Dlugoš	člen
Ing. Jozef Kuper	člen	Ing. Jozef Kuper	člen
Tomáš Slivovský	člen	Tomáš Slivovský	člen
Ľubomír Kuruc	člen	Ľubomír Kuruc	člen

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

- Babiak, R. (2012): *Prihraničný región a jeho možnosti rozvoja: Empirický príklad Zamaguria*. [Rigorózna práca]. Prešov: Prešovská univerzita, 2012
- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)
- Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2
- Hradiská, A. a kol. (2004): *Mikroregión Levočské vrchy – Západ. Audit zdrojov*. Katalóg chránených stromov
- Kollárová, Z., Labuda, V. a kol. (2014): *Dejiny a súčasnosť obcí Vlčková a Levkovce 1278-2014*. Huncovce: VL-GRAFIK, 2014. ISBN 978-80-970053-2-0
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
- Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.
- Kropilák, M. (ed.) (1977): *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I*. Bratislava: Veda, 1977, 526 s.
- MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.
- Mušinka, A., Škobla, D., Hurrle, J., Matlovičová, K., Kling, J. (2014): *Atlas rómskych komunit na Slovensku 2013*. Bratislava: UNDP, 2014. ISBN 978-80-89263-18-9, 120 s.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Obvodná poľnícka komora, okresná organizácia Slovenského poľníckeho zväzu v Kežmarku
- Operačné programy 2014-2020
- Partnerská dohoda 2014-2020
- PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008-2015
- Povodňová dokumentácia obce Abrahámovce
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce na roky 2006-2010
- Program rozvoja vidieka 2014-2020
- Register pozemkových spoločenstiev
- Register účtovných závierok
- Ročné výkazy o komunálnom odpade z obce Abrahámovce 2011 až 2014
- Stratégia Európa 2020
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja – Zmeny a doplnky 2004

VZN obce Abrahámovce č. 2/2012 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými komunálnymi odpadmi na území obce Abrahámovce

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Záverečný účet obce Abrahámovce za rok 2014

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk	www.cdb.sk
datacube.statistics.sk	www.maps.google.com
datacube.statistics.sk/SODB/	www.minv.sk
http://cp.atlas.sk	www.orsr.sk
http://opk-oko-kezmarok.sk	www.pamiatky.sk
http://stromy.enviroportal.sk	www.protipoziarne.sk
http://uzemia.enviroportal.sk	www.registeruz.sk
statdat.statistics.sk	www.vs.sk/heraldreg
www.abrahamovce.sk	www.zrsr.sk
www.beiss.sk	www7.statistics.sk

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	o. i.	Okrem iného
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
CDB	Cestná databanka	PA	Povodňová aktivita
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	POH	Program odpadového hospodárstva
CR	Cestovný ruch	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
ČOV	Čistička odpadových vôd	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PRV	Program rozvoja vidieka
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PVS, a.s.	Podtatranská vodárenská a prevádzková spoločnosť, a.s.
EIB	Európska investičná banka	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	SVP, š.p.	Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.
ha	Hektár	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
IBV	Individuálna bytová výstavba	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MAS	Miestna akčná skupina	TTP	Trvalé trávne porasty
MOK	Maloobjemový kontajner	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
NPR	Národná prírodná rezervácia	VÚC	Vyšší územný celok
OcÚ	Obecný úrad		

Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Obec si v tomto PHSR naplánovala realizovať viacero projektov/aktivít. Niektoré z naplánovaných projektov/aktivít sú pomerne jednoduché, nevyžadujú si veľké finančné, materiálne, príp. personálne úsilie. Na druhej strane, iné projekty si zo svojej povahy budú vyžadovať množstvo úsilia, času, schopností a financií. Akčný plán na daný rozpočtový rok predstavuje zhrnutie projektových zámerov obce, ktoré sa plánujú realizovať v roku 2015 a výhľadovo aj v rokoch 2016 a 2017. Zložitejšie projekty/aktivity sú v tomto Akčnom pláne rozpracované formou Formuláru na prípravu projektov.

2015

- 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**
 Cieľ projektu/aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
 Termín realizácie: od 2015 každoročne
 Predpokladané náklady: 1 200,- eur
- 1.2.1 Podpora budovania cyklotrás a bežeckých tratí**
 Cieľ projektu/aktivity: Skvalitňovať pre obyvateľov obce a jej návštevníkov ponuku trávenia voľného času
 Termín realizácie: od 2015 každoročne
 Predpokladané náklady: 400,- eur ročne
- 1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce**
 Cieľ projektu/aktivity: Rozvíjať partnerskú spoluprácu
 Termín realizácie: od 2015 každoročne
 Predpokladané náklady: 500,- eur ročne
- 2.1.1 Podpora IBV a výstavby chat**
 Cieľ projektu/aktivity: Rozvíjať v obci individuálnu bytovú výstavbu a výstavbu chat
 Termín realizácie: od 2015 každoročne
 Predpokladané náklady: 1 800,- eur
- 2.4.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí**
 Cieľ projektu/aktivity: Podporovať kultúrny a športový život v obci
 Termín realizácie: od 2015 každoročne
 Predpokladané náklady: 500,- eur ročne

2016

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.1 Oprava cesty na cintorín
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitnú prístupovú komunikáciu k cintorínu
Termín	2016
Garant	Obec Abrahámovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	15 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruovaná cestná komunikácia
Užívatelia	Všetci obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	Obyvatelia obce spokojní s prístupom k cintorínu

2017

- **3.1.1 Likvidácia čiernych skládok v katastri obce a zakúpenie fotopascí**
  - Cieľ projektu/aktivity: Chrániť ŽP a znížiť tvorbu čiernych skládok v obci
  - Termín realizácie: 2017
  - Predpokladané náklady: 3 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.2 Výstavba chodníka popri hlavnej ceste
Cieľ projektu	Zvýšiť bezpečnosť chodcov na hlavnej ceste
Termín	2017
Garant	Obec Abrahámovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	12 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, Štátny rozpočet, Program rozvoja vidieka 2014 – 2020
Výstupy	Vybudovaný chodník pre chodcov v dĺžke 400 m
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu	Chodci pohybujúci sa po chodníku

Zoznam tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	11
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát	11
Tabuľka 4: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva	14
Tabuľka 5: Vybrané parametre vekovej štruktúry obyvateľstva obce Abrahámovce	17
Tabuľka 6: Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity	19
Tabuľka 8: Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (eur)	20
Tabuľka 9: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí	20
Tabuľka 10: Vývoj nezamestnanosti v obci	21
Tabuľka 11: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.3.2015	21
Tabuľka 13: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody	22
Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností	23
Tabuľka 15: Byty podľa obdobia výstavby	23
Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou	24
Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2015)	24
Tabuľka 19: Infraštruktúra kultúry a športu	25
Tabuľka 20: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb	26
Tabuľka 21: Subjekty podľa právnej formy v obci Abrahámovce	27
Tabuľka 22: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2014; v ha)	28
Tabuľka 24: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2014 (eur)	31
Tabuľka 25: Štruktúra príjmov obce v roku 2014	31
Graf 1: Množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov v obci Abrahámovce	14
Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Abrahámovce	15
Graf 3: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2005-2014	16
Graf 4: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2005-2014	16
Graf 5: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2005-2014	17

Graf 6: Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2011.....	18
Graf 7: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	18
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.3.2015	21
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.3.2015	22
Graf 10: Prioritné oblasti rozvoja podľa odpovedí respondentov	34
Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR	6
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR	8
Formulár 3 (Ú3): Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PHSR	8
Formulár 4 (Ú8): Štruktúra dokumentu	8
Formulár 5 (A3): Plánovací formulár prieskumu	32
Formulár 6 (Ú6): Ex - post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	35
Formulár 7 (A8): STEEP analýza.....	41
Formulár 8 (A10): SWOT analýza.....	42
Formulár 9 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov.....	47
Formulár 10 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	49
Formulár 11 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR.....	51
Formulár 12 (P3): Súhrnný prehľad projektových zámerov obce	52
Formulár 13 (R1): Akčný plán	56
Formulár 14 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	58
Formulár 15 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	60
Formulár 16 (F5): Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica	61
Formulár 17 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR.....	61
Formulár 18 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov	63
Formulár 19 (Z1): Schválenie PHSR	64